GENEL-İŞ

emek

onbeş günlük işçi gazetesi

Türkiye genel hizmetler işçileri sendikası yayın organıdır

1 TEMMUZ 1976 SAYI : 269

TÜSTAV
Ahmet Ekrem
Koleksiyonu

CIA—AAFLI—TÜRK-İŞ İLİŞKİLERİ ÜZERİNE

ST. LOUIS POST-DISPATCH

AID Funds for CIA Projects

Channel to Overseas

CIA PROJELERİ İÇİ 23 MİLYON DOLAR

TGS TÜRK-İŞ/CIA İLİŞKİLERİNİ AÇIKLADI

YORUM

TÜRK-İŞ

CIA

OLAY BASININA

Channel to Overseas Labor

İŞÇİ EĞİTİMİNDE AID DIŞARI İÇERİ

TÜSTAV

İŞÇİ/den

FAŞİST BASKI VE SALDIRILAR BİZİ YILDIRMAYACAKTIR

Bugünlerde yurdumuzdaki yurtsever İşçi kardeşlerimize karşı işveren patronların ve onların yandaşları sarı sendikaların baskıları yoğunlaşmıştır. Daha dün Bursa'da Tofaş'ta devrimci bir işçi sarı şebeke Türk - İş'çiler tarafından öldürüldü. Geçenlerde Yeni Çeltek'te işçi arkadaşlarımız kurşunlandı. Seydişehir'de, Tariş'te işçi arkadaşlarımız işten çıkarıldı. Şunu bilmenizi isteriz haiń şebekeler : Bizler gücümüzü birlik ve dayanışmamız olan devrimci sendikamızdan alıyoruz. 1 Mayıs'ta tüm dünya işçileri ve onun ayrılmaz bir parçası olan biz devrimci İşçiler özgürlük barış ve toplumsal ilerleme yolunda kuvvetlendik ve and içtik. İşçi sınıfının bütünlüğünü 1 Mayıs'ta milyonlar haykırdı. Devrimci arkadaşlarımızı kurşunla, işten çıkarmayla, ölümle korkutmak isteyenler tarihin işçi sınıfından yana akışını değiştiremeyecektir. Faşist uygulamalarla iktidarını sürdürmek isteyenler, sermayedarlar ve uşakları sarı sendikalar karşısında DİSK'i güçlendirelim. Bizler Genel - İş'in yiğit devrimci üyeleri; Saldırı nereden gelirse gelsin yılmayacağız korkmayacağız. Kaatiller, satılmışlar birgün mutlaka akıttıkları kanda kendileri boğulacak ve işten çıkarmaların hesabını vereceklerdir.

Yaşasın devrimci Genel - İş, kahrolsun patronların uşaklığını yapan sarı sendikalar.

Ahmet GÜNER
ANKARA

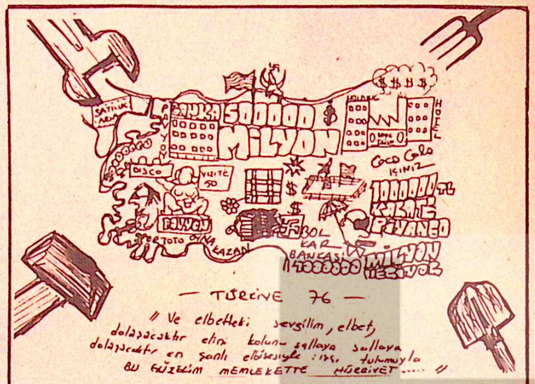

ÜYEMİZ ÜNAL DOĞAN ÖZEL ÖDÜL ALDI

İşçi Kültür Derneği tarafından düzenlenen "İşçi gözüyle Türkiye " adlı karikatür yarışmasında, KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ özel ödülünü Ünal DOĞAN almıştır. Bayrampaşa Belediyesinde çalışan sendikamız üyesi DOĞAN'a dernek ödül olarak altın bir iş anahtarı vermiştir. Genel - İş üyesi ÜNAL DOĞAN'ı kutlar başarılar dileriz.

AYDINLIK DÜNYAMIZ

Ben doğmuşum karanlık dünyada
Sabahı bekleyen bir mahkûm gibi
Sessiz masum ve uysalca
Bir bekleyişti bu
Bizler uysal hayvanlar gibi
Ahırdan otlağa, otlaktan ahıra
Gidip geliyorduk
Bu gidip gelmeler
Elbet bir gün son bulacak
Resimli roman
Aşk hikâyeleri okumağa
PAYDOS...
Karanlık dünyada
Bize ettiğini bırakmıyan
Karanlıkların zorbalarını
Elbet bir gün yeneceğiz
Aydınlıklarda
Hep beraber yaşayacağız
Mutlu dünyaları düş kuruyorum
Aydınlık dünya sana geliyoruz
İşçisiyle, köylüsüyle, memuruyla,
Çalışanıyla, ezilenliyle
Geliyoruz sana koşa koşa
O aydınlık bilgilerinle
Karanlık zorbalarının
Zincirlerinden kurtulduk
Artık şimdi eşitiz
Irk din ayrılığı
Yok aramızda
Mutluyuz hepimiz
AYDINLIK DÜNYAMIZDA...

İstanbul Makine Sanayi Şb. Üyesi
ALİ İBRAHİM ÖNSOY

EMEKÇİYE AĞIT

Emek senin, iş senin,
Hürriyet senin.
Her zulmün sonunda
Mutlu gün senin.
Senindir işçi senindir,
Mutlu günler senindir.
Demir döven kolunla,
Çekiç tutan elinle
Senindir köylü senindir,
Mutlu günler, senindir.
Orak biçen kolunla,
Tırpan tutan elinle.
Bizimdir kardeş, bizimdir,
Mutlu günler bizimdir.
Alnımızın teriyle,
Bilceğimizin gücüyle. Seyit Ali SEFİL

ÖĞRETMELİYİZ

Barışı sevmeliyiz devrimci işçi kardeş
İnsanları sevmeliyiz taa kalpten
Bir kişi olmadığını göstermeliyiz
Sevmeyi bu insanlara el birliğince
İnsanca sevmeyi öğretmeliyiz
Amaçların ötesine çıkmadan
Kardeşliği düşmanlığa yıkmadan
İnsanların canını hiç uğruna yakmadan
Sevmeyi bu insanlara, birbirini sevmeyi
Dostluğu, barışı öğretmeliyiz
Bir düzenki hepimizin düşünde
Özgürce yaşamayı özlemiş
Kardeşçe, Dostça, Mutlu yıllarda
Hep bir elden, emeğin alın teriyle
İnsanlara birbirini sömürmemeyi
Eşitliği, Kardeşliği bozmadan
İnsanca yaşamayı öğretmeliyiz.
HÜSEYİN ÇAĞIN

GENEL-İŞ
TÜRKİYE GENEL HİZMETLER İŞÇİLERİ SENDİKASI
TÜRKİYE
GENEL HİZMETLER İŞÇİLERİ
SENDİKASI
YAYIN ORGANIDIR

GENEL-İŞ EMEK
Basın Ahlak Yasasına uyar

GENEL -İŞ Sendikası adına sahibi
Abdullah BAŞTÜRK

Genel Yayın Müdürü
Ertan ANDAŞ

Sorumlu Yazıişleri Müdürü
Depremer AĞCA

Basın Danışmanı :
İlhami SOYSAL

GENEL-İŞ EMEK'in bu sayısı GENEL-İŞ Basın Bürosunda hazırlanmış ve Dizgi, Filim, Baskı Doğuş Matbaasında yapılmıştır.

MERKEZ
Süleyman Sırrı Sokak 2/4
Telefon: 175459 - 175267
YENİŞEHİR
ANKARA

Sayı : 269
Baskı tarihi :
5 Temmuz 1976
Fiatı : 50 Kr.

GENEL-İŞ EMEK'in bu sayısı 30 bin adet basılmıştır.

işçiyiz
güçlüyüz
toplumda
öncüyüz

havanda dövülen su...

Elinize bir havan alsanız, bu havanın içine bir maşrapa su doldursanız ve havan tokmağıyla bu suyu dövmeye başlasanız sonuçta ne olur?

Hiç birşey olmaz, havanda su dövülmez derseniz yanılırsınız.

Pek ala birşey olur.

Siz bulamadınızsa ne olacağını biz söyleyelim :

Havana ve dövülen suya birşey olmaz ama, havanda su dövmeye kalkan bir güzel yorulur, havanda su dövüyorum diyene de pek akıllı gözüyle bakmazlar...

Var mı bu açıklamaya bir itirazınız?

Yoksa, konuya girelim :

Bu satırlar, bir havanda su dövme toplantısının başladığı sırada yazılıyor. Toplantı sonunda ne olacağı pek belli değil gibi gözüküyor ama biz baştan sonu biliyoruz : Havanda su dövülecek ,olacak olan da havanda su dövüldükten sonra olacak olan olacak...

Bu havanda su dövme toplantısının adı, Sosyal Sigortalar Kurumunun 31. Genel Kurul Toplantısıdır.

Bu toplantıda MC İktidarının önemli kişileri bulunacak. Muhalefet sözcüleri bulunacak. SSK görevlileri bulunacak. İşçi kesimi temsilcileri, işveren kesimi temsilcileri, devlet kesimi temsilcileri bulunacak. Raporlar okunacak, nutuklar atılacak, eleştiriler yapılacak, gazetelerde, radyolarda, televizyonda bunlar kocaman yazılacak, çizilecek, söylenecek, gösterilecek...

Açılış konuşmaları, kapanış konuşmaları, açılış kokteylleri, kapanış kokteylleri, törenler, bildiriler, demeçler, şunlar bunlar...

Hatta hafiften tartışmalar, istenip umulmaz ve beklenmez ya ufak tefek itişip kakışmalar bile olabilir...

Eh, bu yaz sıcaklarında yüzlerce kişiyi, ateşle barutu bir araya getirip de toplarsanız, bütün bunların olabileceğini de güzel almışsınızdır demektir. Olmamasını dileriz ama olur olur...

Peki bütün bunlardan sonra ne olacak?

Sonra, aradan aylar yıllar geçecek, SSK'nin ikinci genel kurulu için hazırlanan raporda gene sayıp dökülecek :

— İşverenler, Kuruma borçlarını ödemiyorlar. Alınamayan sigorta primi borçlarının toplamı şu kadar milyar lirayı buldu...

— SSK'nın dağıttığı konut kredilerinin toplamı beş milyardan şu kadar milyar liraya yükseldi ama, daha ortada bitirilmiş konut yok, müteahhitler hep iflas ediyor, kooperatifler batıyor...

— Yurt dışındaki işçilerimizin ödedikleri primler karşılığı emekli aylığı bağlanması işi çözülemedi ama bir dahaki dünyaya gelişlerinde çözülecek...

— Tarım iş kolunda çalışan işçilerin sosyal sigorta kapsamına alınması sorunu bu kez de çözülemedi ama, ikibin yılından sonra çözülmesi yolunda dev adımlarıyla çalışmalar yapılıyor...

— Yılda 500 milyon liralık SSK Hastahaneleri ilaç giderlerinin Kurumun kendi olanaklarıyla kurulacak ilaç sanayiine akıtılması için yapılacak çalışmalar için birkaç yıla kadar yurt dışına elemanlar gönderilip araştırmalar yapılıp inşşallah, İstanbul'un fethinin bininci yıldönümünde bir ilaç fabrikasının temeline ilk taş konacaktır...

— SSK kapsamında olan kadın işçi sayısındaki ve oranındaki düşüş sürüp gitmekte olup, haktaala izin verirse gelecek genel kurula kadar nisa taifesinden hiç bir kimse kurum kapsamı içinde kalmamış olacak ve böylece, kadın kısmının evinin eşiğine çıkmaması sağlanmış olacaktır. Aile saadetini sağlamak, ahlakı ve maneviyatı yükseltmek bakımından alınmış olan bu önlem, nüfus artışımızı da hızlandıracaksa da, gözü kör olası açlık, çocuk ölümlerini artırdığından, bundan böyle doğacak her çocuğun boynuna bir muska takılması ve bu muskaların yazılması için SSK bünyesinde bir muska yazma ve de üfrükçülük dairesi kurulacaktır...

— Yad ellerdeki işçilerimizin yurda göndereceklerı dövizlere olan gereksinme her geçen gün artarken, bu işçilerimizin yurda dönme isteklerinin önlenmesi ve emekliliklerine olanak verilmemesi için gerekli çalışmalar sürdürülecektir...

— İşçilikle hiç bir ilişkileri olmamasına karşın, SSK kapsamına alınmış avukatların kurumu daha çok yolmaları için gerekli değişiklikler gerçekleştirilmiştir...

Evet,

İşin şakası ve ciddisi ile 31. Genel Kurul toplantısında olacaklarla, daha sonraki genel kurul toplantılarında olacaklar herhalde böyle laflar olacaktır.

SSK Genel Kurulundan önce olduğu gibi sonra da. SSK Hastahanelerinde gene sigortalı işçiler sancılar ve acılar içinde kuyruklarda bekleyecek, gene doktorlar bir günde binkişiyi muayene etmek zorunda kalacak, gene kanser aspirinle tedaviye çalışılacakdır. Gene emekliye ayrılan bir işçi, aylığının bağlanabilmesi için en azından bir yıl SSK şube kapılarında sürünecek, dilenci durumuna düşürülecek, gene SSK, siyasi iktidarın çiftliği gibi yönetilecek, gene SSK gelirlerinin yüzde 56'dan fazlası düşük faizli devlet tahvili almakta kullanılacak, gene işverene faizsiz kredi sağlama görevi SSK'ya düşecek, gene üyelerine değil, kurucularına ve müteahhitlerine ev yaptırmaktan öte fonksiyonu olmayan yapı kooperatiflerine krediler açılacak ve gene SSK Genel kurulu çağdaş sosyal güvenlik çalışmaları yapmaktan uzak bir kurum olarak kalacak, işçiler Kurumun ne çalışmalarını ne de hesaplarını ibra yetkisine sahip olacaktır.

Söyler misiniz, bütün bunlar böyle iken, SSK Genel Kurul toplantısına havanda su dövme toplantısı dersek haksızlık mı etmiş oluruz? Gerçek bu değil mi?

i.s.

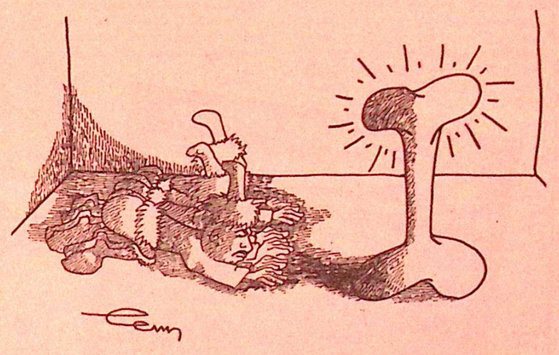

YORUM

SALDIRILAR YOĞUNLAŞIRKEN...

Geçtiğimiz onbeş gün işçi sınıfı için yoğun bir dönem oldu. İşçi sınıfının sosyal güvenliğini sağlamakla görevli SSK'nın Genel Kurulu yapıldı. Bu Genel Kurulda hiçbir şey kesinlik kazanmadı. İşçi sınıfını temsil etmekten ırak olan Türk-İş yöneticileri havanda su dövdüler. İşçilerin sosyal güvenlikleri ile ilgili temel sorunlara değinilmeden müteahhitlere biraz daha fazla kazanç sağlayacak konut kredisini 100 binden 150 bine çıkardılar.

Yaşadığımız son onbeş günün en ilginç olayı Bursa'da yaşandı, MC ve yandaşı Türk-İş'in komandoları Seyitömer, Tariş olaylarının bir benzerini sahnelemeye kalkıştılar. Bu oyunlar sonuda bir işçi öldü. Sermaye sınıfının bilinçlenerek örgütlü mücadele saflarına katılan işçilere baskılar yoğunlaşarak artmaktadır. Sınıfının örgütlü mücadelesini veren devrimci işçiler bu baskılardan yılmayarak kavgasını sürdürmektedir ve sürdürecektir; bu oyunlar hiçbir zaman geçerli olmayacaktır. Saldırganlar Bursa'daki sanayi bölgelerinde sürdürdükleri baskı ve saldırılar işçiler tarafından tepkiyle karşılanmıştır. İşçi sınıfı tarafından benimsenmeyecek ihanetleri yüzlerine vurulan bu işçi sınıfı düşmanlarının CIA ile olan ilişkileri 27 Haziran günü açıklandı. Kendilerine bağlı TGS (Türkiye Gazeteciler Sendikası) Ankara Şubesi Genel Kurulunda dağıtılan broşürle ilişkiler açıklanmıştır. Bu kuruluşun nasıl bir kuruluş olduğu yönetici kliğin yapısı tüm kamu oyunca bilinmektedir. CIA ile ilgili açıklamalar bu yönetim kliğini yapısını bir kez daha ortaya koymuştur.

Genel-İş sürdürdüğü sözleşmelerin bir kısmını tamamlayarak onbinlerce emekçiye yeni ve üstün haklar almıştır. Bu arada iktidarla işbirliği yapan sarı kuruluşlar işkolu yetkimizi oyalamak için çeşitli düzenler kurmuşlardır. Genel-İş Sendikası bu engellemeyle ençok tedirgin olan 11.500 işçiye yeni haklar sağlamıştır. İstanbul Belediyesi ile yürürlükte olan sözleşmeye ek olarak imzalanan protokol ile 50 TL.'lık bir ücret artışı almıştır.

İşçi sınıfının inançlı ve devrimci bütünleşmesi sermaye sınıfı ve işbirlikçisi sarı kuruluşlar tarafından hazmedilmeyerek çeşitli saldırılar düzenlenmektedir. Bu saldırılar yoğunlaştıkça, işçiler kendilerinin tek üst örgütü olan DİSK'te bütünleşmekte ve onun gelişmesi için daha yoğun bir düzeyde çaba göstermektedirler. Bu saldırılar işçi sınıfını hiç bir zaman yıldırmayacak ve işçiler kendi örgütlerinde daha kenetlenmektedirler. İşçi düşmanları bu durum karşısında adeta çılgına dönmektedirler.

İşçi sınıfının bilinçli kavgası tek ve birdir hiçbir baskı ve saldırı onları bu inançlı uğraşlarından koparmayacaktır. Bu bütünleşme işçi düşmanları ve işbirlikçilerine karşıdır. İşçi sınıfının devrimci mücadelesi sürecektir. İşçinin kurtuluşu örgütlü ve devrimci mücadele ile sağlanacaktır. İşçi sınıfı düşmanları bu gerçeği bunu iyice öğrenmelidirler.

genel-iş emek

TGS TÜRK-İŞ CIA İLİŞKİLERİNİ AÇIKLADI

Türk-İş üyesi TGS (Türkiye Gazeteciler Sendikası) nin Ankara Şube Genel kurulunda TGS tarafından Türk-İş ve yöneticilerinin CIA ile işbirliği yaptığı açıklanmıştır. Biz hiç bir yorum ve eklemede bulunmaksızın TGS'nin yayınladığı belgeleri sunuyoruz

"TÜRK-İŞ'in 1971'den bu yana çeşitli alanlarda işbirliği yaptığı ve "para yardımı" aldığı Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (AFL-CIO) na bağlı "ASYA-AMERİKA HÜR ÇALIŞMA ENSTİTÜSÜ (AAFLI)" nün Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilâtı (CIA) ile ortak bir çalışma içinde olduğu ve "Amerikan Hükümetince verilen tahsisatları kullandığı" açıklanmıştır.

AMAÇ : AMERİKA'NIN ÇIKARLARINI KORUMAK

Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (AFL-CIO) üyeliğinden 1968 yılında çekilen Amerikan Otomobil İşçileri Sendikası tarafından yapılan ve Amerikan basınında geniş yer alan açıklamaya göre, "Güney Amerika, Afrika ve Asya'da faaliyetlerini sürdüren üç hür çalışma enstitüsü, Amerikan Hükümeti'nden temin edilen milyonlarca doları, işbirliği yaptıkları için kuruluşlarını Amerikan çıkarlarının korunmasında kontrol altında tutabilmek amacıyla" sarfetmektedir. Enstitülerin, son onbeş yılda bu yoldan aldıkları para "100 milyon doları" aşmıştır.

Asya, Ortadoğu, Güney Amerika ve Afrika ülkelerinde faaliyetlerini sürdüren "hür" çalışma enstitülerinin "yöneticileri" arasında, bu ülkelerde "önemli yatırımları olan Amerikan Şirketlerinin temsilcileri" de bulunmaktadır.

CIA PROJELERİ UYGULANIYOR

Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilâtı (CIA nın dünyanın her her ülkesinde yürüttüğü gizli faaliyetlerin Amerikan kamuoyunda eleştirilmeye başlanması üzerine kurulduğu bildirilen bu üç enstitü, çeşitli ülkelerde "CIA faaliyetlerini finanse ettiği ortaya çıkan vakıfların yerini almış" tır.

Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (AFL-CIO) Başkanı George Meany'nin başkanlığını yaptığı ilk enstitü Güney Amerika ülkelerinde faaliyete başlamış ve Amerikan Hükümetinden aldığı 23 milyon dolarla 43.071 güney Amerikalı işçi ve sendikacıyı eğitmiştir. Amerikan Hür İşçi Geliştirme Entitüsü (AIFLD) adıyla kurulan bu enstitü Mexico City'de "John F. Kennedy konut projesi" ile 3400 işçi konutu yaptırmış, "sosyalist eğilimli işçilerin konutlardan yararlanması" sağlanmıştır. Aynı kuruluş, Dominik Cumhuriyeti, Kosta Rika, Bolivya, Brezilya ve Kolombiya'da da yoğun çalışmalar yapmıştır.

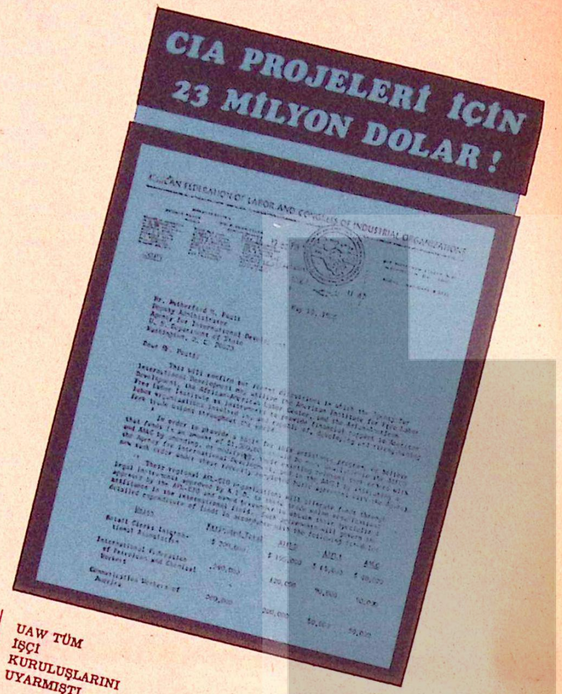

Amerikan basını, Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından kurulan «hür çalışma enstitüleri»nin CIA ile işbirliği yaptığını ilk kez şekilde duyurmuştur. CIA projelerinin yürütümünün AAFLI-AIFLD tarafından devralındığı kaydedilen açıklamalarda, paranın, sendikal amaçlardan çok siyasal amaçlarla kullanıldığı bildirilmekte, Amerikan Hükümetinin son onbeş yıl içinde hür çalışma enstitülerine ödediği miktarın 100 milyon dolardan fazla olduğu belirtilmektedir.

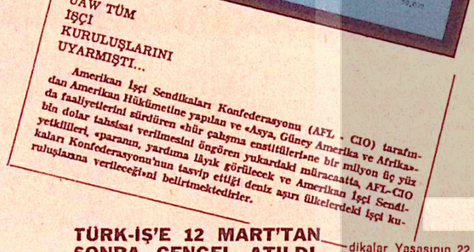

Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (AFL-CIO) tarafından Amerikan Hükümetine yapılan ve «Asya, Güney Amerika ve Afrikadaki faaliyetlerini sürdüren «hür çalışma enstitülerine bir milyon üç yüz bin dolar tahsisat verilmesini öngören yukarıdaki müracaatta, AFL-CIO yetkilileri, «paranın, yardıma layık görülecek ve Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun tasvip ettiği deniz aşırı ülkelerdeki işçi kuruluşlarına verileceği»ni belirtmektedirler.

HEDEF : SENDİKA-PARTİ İŞBİRLİĞİNİ KIRMAK

Bu enstitülerce "özgür ve demokratik sendikacılık hareketinin geliştirilmesi" adına yürütülen çalışmaların hedefinin "kapitalist düzenin korunabilmesini sağlamak" ve anlaşma yapılan ülkelerde işçi kuruluşlarının sosyal demokrat yada sosyalist partilerle ilişkilerini tesbit ile "işbirliği içine girmelerini önlemek" olduğu bildirilmiştir.

CIA İLE İŞBİRLİĞİ

Amerikan basınına göre, enstitüler, Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilâtı (CIA) ile işbirliği halinde, Dominik Cumhuriyet'ne yönelik Amerikan müdahalesini desteklemiş, Brezilya'da Cumhurbaşkanı Joao Goulart'ın devrilmesini kolaylaştırmış, Bolivya, Şili ve Vietnam olaylarında birinci derecede etkin olmuştur.

YARDIM İÇİN ÖN ŞART: YARDIMA LAYIK OLMAK

Amerikan Otomobil İşçileri Sendikası (UAW), dünyanın tüm işçi kuruluşlarına, "Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Amerikan Hükümeti'nden tahsisat isteyen bir mektubunun örneğini" de göndermiştir.

Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (AFL-CIO) Başkanı George Meany'nin damadı ve Konfederasyon Dış İlişkiler Müdürü tarafından "Milletlerarası Kalkınma Teşkilâtı (AID)" na yapılan müracaatta, hür çalışma enstitüleri için istenilen 1 milyon 300 bin doların "yardıma layık görülecek ve Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun tasvip ettiği işçi kuruluşlarına verileceği" belirtilmektedir.

TÜRK-İŞ'E 12 MART'TAN SONRA ÇENGEL ATILDI

Türk-İş/Asya Amerika Hür Çalışma Enstitüsü (AAFLI) ilişkileri 12 Mart Muhtırası'ndan hemen sonra başlamıştır, AID yardımının kesilmesini takiben, buna AAFLI aracılığıyla devam edilebileceği bildirilmiş ve ilk temas, o tarihlerde "genel sekreter" olan "Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç ile AAFLI Genel Direktörü Moris Paladino" arasında, Ankara'da 25 Mayıs 1971'de yapılmıştır.

TÜRK-İŞ AMERİKALI UZMAN İSTİYOR

Halil Tunç ve Moris Paladino görüşmelerinin sonucunu "ortak bir memorandum" ile belirlemişlerdir. "..Ülkelerindeki işçilerin refah seviyesini yükseltmek ve bütün hür dünyada Sendikacılığın korunması gibi müşterek gayeleri dolayısıyla Türk-İş ile Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu arasında uzun senelerden beri devamedegelen yakın kardeşlik ilişkileri mevcuttur..." sözleriyle başlayan "memorandum" da, tarafların işçi eğitimi, dış ilişkiler ve ekonomik araştırma çalışmalarında işbirliği yapacakları açıklanmıştır.

Ayrıca (AAFLI), Türk-İş'in "isteğine uyarak, sendikacılık eğitimi ve teşkilâtçılığı konusunda bilgili ve tecrübeli bir Amerikalı uzmanı Türkiye'ye göndermeyi" kabul etmiştir.

ANLAŞMA OLAĞANÜSTÜ DÖNEMDE YAPILIYOR

Halil Tunç ile Moris Paladino arasında yapılan görüşmeleri takiben, taraflar arasında "teknik yardım anlaşması" Sendikalar Yasasının 22 nci maddesi uyarınca "Hükümetten izin alınarak", 19.12.1972 tarihinde, 7/5253 sayılı Bakanlar Kurulu kararnamesi ile yapılmıştır.

Bu anlaşma ile Türk-İş ve AAFLI'nin, "işçi eğitimi, yüksek düzeyde sendikacılık eğitimi, mesleki eğitim, işbaşında eğitim, toplum kalkınması programları, tarım işçilerinin eğitimi ve örgütlendirilmesi" konularında işbirliği yapmaları, Türk-İş'te bir "dış ilişkiler ve sendikal araştırma merkezi" kurulması kararlaştırılmıştır.

Çalışma Bakanlığı 1972 tarihli anlaşmanın sadece "dış ilişkiler merkezi ve ekonomik araştırma merkezi kurulması" na ilişkin bölümünü onaylamış, 1973 yılına kadar bu projeler uygulanmıştır.

1973 yılında, "Naim Talu Hükümeti" zamanında da, Bakanlar Kurulu'nun 21 Kasım 1973 gün, 7/7372 sayılı kararı ile izin sağlanarak, anlaşmanın tüm hükümleri yürürlüğe girmiştir.

Halen, Türk-İş, Türk-İş'e bağlı bazı sendikalar ve AAFLI ortak eğitim ve araştırma projelerini yürütmektedir.

UZMAN MI AJAN MI?

Öte yandan, Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç ile AAFLI Genel Direktörü arasında imzalanan 25 Mayıs 1971 tarihli "memorandum" ile Türkiye'ye gönderilmesi kararlaştırılan Amerikalı uzman Emanuel Bogg "CIA'da Kim Kimdir?" adlı yayında "CIA Ajanı" olarak gösterilmektedir.

AAFLI'nin Türkiye Direktörü olan Emanuel Boggs halen görevine devam etmektedir.

sol bölücü değil, toplayıcıdır

prof. bahri savcı

Sola bir yapıştırma var Türkiye'de: Bölgeciliğe, hatta ayrımcılığa bir bahane, bir araç kılınmıştır... Sözde, sol, Türkiye'yi, çağdaş kentleşme ve ulusal bütünleşme akımının tersine, ilkel kırsal konumlar halinde tutup, türlü bölgesel konumları da birbirinden ayırmak istermiş...

Tümü ile yanlış bir yapıştırma... Tarihin şimdiye kadarki gelişçizgisine sığmaz. Bundan dolayı, gelecek çizgisine ve gelişmelerine de uymaz. Bir çeşit ırkçılığa vardığı için, bu yapıştırma, bir hayal-i hamdır.

Türkiye üzerinde bir ayrımcılık, bir ayrımlaşmacılık akımı yaratılıp güdülmesi, yeni bir olgu değildir. Bu, Osmanlıdan gelen ve Osmanlı ile beraber sona eren bir akımdır.

Bilindiği üzere Osmanlı; türlü ırk-dil-din-mezhep sahibi toplumlardan kurulu bir yapı idi. Bu karışıklığı ve karmaşıklığı dolayısiyle, kendisine kozmopolit bir toplum denirdi. O zamanki ölçülere göre, hiç de az sayılamayacak üzere, 70 milyona yaklaşık bir nüfus ve 30'u bulan ayrı ırk-dil-din-mezhepden oluşmuştu Osmanlı toplumu.

İşte Osmanlının bu durumu; burjuvalaşan, kapitalistleşen ve sonra da emperyalistleşen batının işine yaramıştır.

Batı ülkeleri; burjuvalaşarak kendi içlerinde burjuva temelinde bir sınıfsal egemenlik devleti kurmuşlardı. Sonra buhar gücü, makineye vuruldu. Makineli sınai üretim başladı ve hızla gelişti. Bu, devletleri, kapitalistleştirerek tüccarlaştırdı.

Bu devletlerin temelde bir gereksinmeleri vardı. Ucuz hammadde elde etmek, pahalı işlenmiş madde satmak... Bu durum batışlı kapitalist-tüccar devlet'leri, ister istemez emperyalistleştiriyordu.

Emperyalistleşme; batı sanayi devletlerinin; Doğuyu Asyası, Afrikası ve Güney Amerikası ile sömürmek üzere, onların üzerinde, ekonomik - askersel bir baskı ve egemenlik kurmaktır. Amaç oraların sömürülmesidir.

Bunun için, gerekirse ve olanak görülürse, oraları işgal edilir. Bu yapılamazsa, oraları bölünür ve parçalanır. Oralarda, kendilerine uydu toplumlar yaratılır. Ve bu toplumlar hep dışardan yönetilen zayıf siyasal ikidarlarla bezenir.

"AYRIMCILIK - BÖLÜMLENMECİLİK" YENİ BİR AKIM DEĞİLDİR

Osmanlının durumu, emperyalizmin bu siyasasını uygulamaya pek elverişlilik gösteriyordu. Batının elindeki ateşli silâh gelişmeleri karşısında, gene Batının elindeki makineli sınai üretimin gelişmesi karşısında, Osmanlı toplumu pek zayıflamıştı. Onun için Osmanlının zengin hammadde kaynaklarından yararlanmalı, onun geniş tüketim gücünü sömürmeliydi.

Ama burasını bir devletin işgali zordu. Bir devlet buna girişince, ötekiler hemen onu durduruyorlardı.

Öyle ise Osmanlı'daki türlü ırk-dil-din-mezhep ayrımı bulunuşu olgusundan yararlanmalı idi. Bu; Osmanlı içindeki ayrı toplumları birer ayrı devlet durumuna getirerek, onları, sömürücü devletlere uydu yapma politikası idi. Bu başarı kazanırsa, Osmanlı, daha da zayıflardı. O zaman, geri kalan bölgeleri de emperyalistlerin işgali olanak içine girerdi.

İşte böylebir politika ünlü 'Doğu Sorunu" denen sorunu yarattı. Avusturya-Macaristan, Prusya ve Rusya, İngiltere ve Fransa, hep böyle bir politika uyguladılar. Yani önce Balkanlarda ayrı uydu devletler yarattılar. İmparatorluğun uzak bölgeleri olan Afrika'daki ve Asya'daki bölgelerini de, paylaşarak işgal ettiler. Hatta işgallerini, İstanbul'a ve Anadoluya kadar yaymaya bile kalkıştılar.

ORTA DOĞU'DA YENİ OYUNLAR

Bunun için de, Orta Doğudaki bu bölgeler, aynı dilden, aynı ırktan, aynı dinden oldukları halde, onların birbirleriyle birleşmelerini, hatta birbirleriyle dış siyasa açısından bütünleşmelerini önlemek gerekir.

Evet, Orta Doğuda fiili ve hukuki bir birleşme, ya da siyasa bakımından bir bütünleşme, iç siyasa ideolojisi bakımından da bir benzeşme ve tipkılaşma, kapitalist-tüccar-emperyalist büyük devletlerin işine gelmez. Böyle bir birleşmeden ya da bütünleşmeden doğan bir büyük kitlenin varlığı, onların Orta Doğu ve dolayısiyle tüm dünya çıkarlarını bozar. Buralardaki dengeyi, kendi yararlarına döndürmeyi olanaksız kılar. Hele bu büyük kitle, karşı yana yanaşıverirse, Akdeniz dengesi ile beraber, dünya dengesi de kendi zararlarına bozulmuş olur. Onun için burada birleştirici ve bütünleştirici politikalar değil, bölümlenmeci politikalar desteklenmelidir.

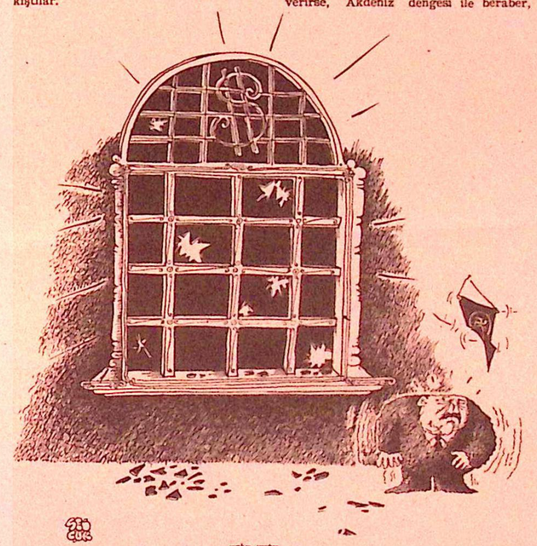

TİRTİR

Türkiye'ye gelince, burası, gittikçe büyüyen ve kendi içinde bir dinamizm biriminin cevherini taşıyan bir ülkedir. Bu büyüme ve onun içindeki bu dinamizm biriminin hareketlenmesi, gene emperyalizmin işine gelmez.

En iyisi; birleşik, ya da birbiriyle bütünleşmiş bir Arap Orta Doğusunun kurulmasına engel olmak gibi; gittikçe dinamizm biriklimi artan Türkiye'ye de engel olmaktır. Bunun da en iyi yolu, onu da Arap dünyası gibi bölünmüşlüğe uğratmaktır.

Türkiye'yi fiilen ve hukuken bölmenin, bu emperyalistler için, bir yolu yoktur. Emperyalizmin bunu anlaması gerekir. Anlamıştır da.

Ama, sözde bir sol ideoloji, gereşi imiş gibi, gösterilerek, Türkiye'yi, sözde bir sol içinde bütünleşmiş sayılacak komün'atlere bölgelere bölmek yolu, neden propaganda edilmesin? Böyle bir propagandadan, Türkiye'yi fiilen ve hukuken bölen bir bölünmüşlüğe varılamaz. Emperyalizmle, bunu da anlamıştır.

Ama gene de, böyle bir propagandanın ve Türkiye'de bu propaganda doğrultusunda kımıldanışlar yaratmanın yararları vardır :

i — Hiçbir zaman gerçekleşemeyecek de olsa, Türkiye'yi bölme propagandaları ve o doğrultuda kımıldanışlar, Türkiye üzerinde iyi yaratılabilirse ve sürdürülebilirse bu; Türkiye'nin kendi içinde taşıdığı o dinamizm biriminin kanal bularak gelişmesini önler. Böylece kuvvetlenecek bir Türkiye'nin kendi bütünlüğünü gerçek özerk politikasını uygulamasına engel olur. Onun için böyle bir hareket, Türkiye üzerinde, sözde sol ideolojinin bir gereği imiş gibi gösterilerek, dalma gündemde tutulmalıdır.

ii — Böyle bir propaganda ve kımıldanışlar istenen sonucu vermese de, emperyalizmler için gene de bir başka yararlı sonucu doğurur : Türk ulusculuğunu soldan soğutarak, onu sola karşı kılarak, dolayısiyle Türkiye'de emperyalizm uyduculuğuna tek engel olacak bir bütünleşmeye ve toplayıcı ulusçuluğun gelişmesini önlemek...

Bu analizden de anlaşılır ki, Türkiye'de bölümcülükler propagandası yapmak bu doğrultuda hareketler, kımıldanışlar, olaylar yaratmak da, aslında, gene de dış merkezli olgulardır.

Orta Doğuda, Akdenizde, Adalar Denizinde, Balkanlarda bir kuvvetli "birci (üniter))" Türk devleti bulunması onun, hiç olmazsa, emperyalizme direng gösterecek düzeye gelmesi, emperyalizmlerin işine yaramaz. Bunun tersi olan bir bölünmüşlük onların işine gelir. Onun için, bölümcülük propagandası ile o doğrultudaki kımıldanışlar, bir sol görüşün gereği değildir.

Çünkü aslına bakarsanız, sol, bölücü, değil, toplayıcıdır. Özellikle Türkiye'nin aradığı sol, (ki bir sol - demokrasi bütünleşmesidir) toplayıcıdır : Türk ulusunu; sömürüden - eşitsizliklerden - yabancılaşmalardan kurtarıp birleştirerek, onu gerçekten ulusal bir bütünleşmeye kavuşturma olgusudur.

Ayrıca : özgürlük - âdillik - güvence gibi değerleri, demokrasi ile bütünleşen bu Türk solu, sadece burjuvalaşan - kapitalistleşen ayrıcalıklı zümrelere hasretmez. Demokrasi ile bütünleşen bu sol, adigeçen bu değerleri, çalışma ekseni üzerinde uluslaşmış toplumu tümüne, onun bireylerine, allelerine - iş kollarına sağlamayı amaçlar. Bu sol - demokrasi bütünleşmesi, Türk toplumu için kuvvetli bir siyasal - sosyal - ekonomik tümleşme, birimleşme hareketidir.

Türk işçisi, Orta Doğuda, Anadolu yaylasının ve Balkanlarla Türk Trakyasının jeo-politik bütünlüğünden doğan Türk ulusculuğu tümlüğünün, sol adına imiş gibi gösterilen ayrımlıkçı propagandalara ve kımıldanışlara kurban edilmesi hareketlerine kanmayacak bir ulusal bilinç içindedir. Ama bu yetmez. "Sol - demokrasi" bütünleşmesinin toplayıcı gelişmelerine sahip de çıkmalıdır.

Burada bir hususa daha dokunalım: Kökü dışarda olan bölümcülük akımını, Türkiye'de, iç politika manevrası olarak kullanmak isteyenler çıkacaktır. Bunun için gerekirse böyle bir akımı dürtükleyeceklerdir. Gerekirse bir bardak suda fırtınalar yaratacaklardır. Bu suretle bölümcülüğü, Türkiye'de aranan gerçek "Sol-Demokrasi" bütünleşmesinin ürünü olarak tanıtmak isteyenler bulunacaktır. Ve böylece, Türkiye'deki sosyalleşmeci akımın çıkmaza sokmanın yollarını arayanlar türeyecektir.

Onların bu manevralarını da gene işçinin uyanıklığı önleyebilir.

ilerici kadınların uyarısı

dr. osman nuri koçtürk

İlerici Kadınlar Derneği Ankara Şubesi, bir süre önce yayınladığı bildirisiyle kadın sorununun ele alınış ve çözümüne gerçekçilik kazandıran önemli bir uyarıda bulundu. Bazı burjuva kadın kuruluşlarının ev kadınlığının meslek haline getirilmesi, ezilen ve sömürülen kadınlarımızın sorunlarının, onun kadar ezik ve bunaltılmış olan eşinin daha da ezilerek çözümlenebileceği biçiminde ortaya koymak istedikleri, hedef şaşırtıcı öneriler, bir eli yağda, bir eli balda olanların hegemonyalarını sürdürmelerinden başka bir amaç taşımıyordu.

Değişmez ve şaşmaz taktiği, toplumu ayakta tutan bütün değer ölçülerini altüst etmek, eşitsizlik ve adaletsizlikler yaratarak kitleleri birbirine kırdırmak, sevgilerin yerini nefret ve kin duygularıyle doldurarak çıkarını sürdürmek olan kapitalizm ile emperyalizmin, Anadolu'nun anaç ve tutarlı kadınını kocasının karşısına dikerek, kendini saklamak için tezgâhlandığı bir oyun böylece bozulmuş ve temeldeki ortak düşmanın kimlerden oluştuğu bir daha anlaşılmıştır. Uyarı kadın sorununun anlaşılması ve çözümünde işçi sınıfı için bir slogan niteliğinde olduğundan, özüne dokunmadan basına yansıyan biçimiyle buraya aynen aktaralım:

> Güya kadın haklarını savunan Türk Kadınlar Birliği Başkanı Günseli Özkaya'nın, kadın sorununu, ev kadınlığının meslek haline getirilmesi şeklinde ele alması, ezilen kadının karşısına düşman olarak, kadın, erkek ve çocuk tüm emekçileri birlikte sömüren kapitalistleri değil, ezilen erkeğini çıkartmasını şiddetle kınıyoruz.
>
> Bu davranışın kadın haklarını savunma sorununa çözüm getirme adına, büyük bir hızla uyanan ve toplumsal mücadeleye insanca katılan emekçi kadınlarımıza karşı bozuk düşenin sözcülüğünü yapmaktır.
>
> **(Cumhuriyet, 26 Mayıs 1976)**

Tüm yaşamı ve çabası, çoluk çocuğunu mutlu etmeye yönelmiş, yerli ve yabancı sermaye çevreleri ve onlarla bütünleşmiş olan siyasal kadrolar tarafından ağır biçimde sömürülüp ezildiği için, evine yavan ekmek bile götüremeyen işçilerle köylüleri, hayatlarını birleştirdikleri ve bir yastığa baş koydukları eşlerinin karşılarına işveren ucubesi biçiminde çıkarmak için girişilen ayak oyunu böylece iflâs etmiştir.

Kadınlarımız uyanmakta, bir elini mutfaklarımıza ve bir elini de yatak odalarımıza kadar uzatmış olan emperyalizmin kirli eylemlerini tanıyabilmektedirler. Aile içinde eşlere ve yavrularımıza karşı vereceğimiz mücadele ile bir yere ulaşamayacağımızı, tüm gücümüzün yoksul çoğunluğu bunaltan güçlere karşı mücadeleye sokulması, gerektiğini, ilerici kadınlarımız anlamış ve halkımıza anlatmaya başlamışlardır.

ASGARİ ÜCRET ÇALIŞMALARI

Asgari ücretler işçi ve ailesinin beslenme, barınma, ısınma, aydınlanma, giyim, taşıt, temizlik, eğitim, sağlık koruma, dinlenme ve eylenme olarak sayılan temel ihtiyaçlarını geçerli fiyatlar üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücret olarak tanımlandığı halde, Türk-İş temsilcileri, işverenler ve iktidar temsilleri ile birlikte kapalı kapılar ardında sürdürülen asgari ücret müzakerelerinde, ailenin dikkate alınmayacağı, yalnız işçinin harcamalarının hesaplanacağı ve buna aile için işçi giderlerinin uygun görülecek bir yüzdesinin ilâve edileceği iktidara yakın bir gazetenin açıklamalarından anlaşılmaktadır. **(Tercüman, 24 Mayıs 1976)**

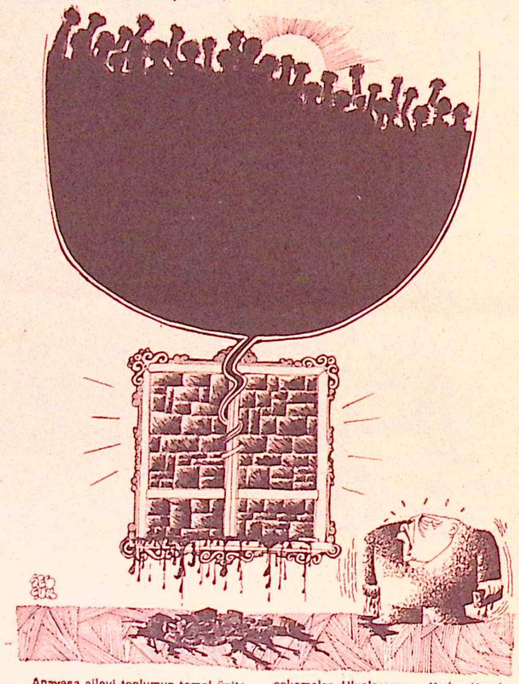

Anayasa aileyi toplumun temel ünitesi olarak kabul ettiği halde, asgari ücret hesaplanırken işçi eşiyle çocuklarını hesaba katmayan bir işveren ve onun görüşünü paylaşan bir siyasal iktidar karşımıza dikilmişken, değiştirilmesi elinde olmayan koşullar altında ,insanlık dışı zorlamalarla 8 saat çalıştıktan sonra eline 43 TL. para tutuşturularak evine gönderilen bir baba, karısına ve çocuklarına karşı suçlumudur?

Öncelikle cevaplanması gereken sorunun bu olduğunu zannediyoruz. Günseli hanım günde 43 TL. geliri olan bu işçiyi eşinin ve hayat arkadaşının karşısına, sigorta aidatını ve emeklilik primini ödemeye mecbur bir işveren görüntüsüyle çıkarmakta ne yarar görüyor?

Gerçek suçluları Erim metodlarıyla saklama ve buz dolabına kaldırma amacı güden bu ayak oyunu kadınlarımız tarafından sezilmiş, bizi çoluk çocuğumuzla birlikte bunalma iterek çatıştırmak istiyenlerin kimler olduğu anlaşılmıştır. 1969 yılında işçi ailesine ortalama 17.50 TL., 1972 yılında 25.00 TL., 1974 yılında 40.00 TL., geliri yeterli görüp, bugün de işi 60.00 TL. ile oldu bittiye getirmek istiyenler, ailedeki bunalımın yaratıcıları ve asıl suçlularıdır.

ASIL HEDEF

Kapitalist üretim illşkilerinin geçerli olduğu, sermaye yanlısı iktidarların gizli ve açık baskıları ile ezilen Türkiye'de işçi sınıfının kadın sorununa bakış açısı, burjuva kadınlarının vakit geçirmek, gönül eğlendirmek, kermes ve defileler ve balolar düzenleyerek varlıklarını ve servetlerini teşhir, kadıncıl rekabet duygularını tatmin için kurdukları tutucu kadın dernekleri temsilcilerinin bakış açısından farklı olacaktır.

İlerci Kadınlar Derneği bildirisinde de açıklandığı gibi, sağlıklı ve yaratıcı çalışmalar Uluslararası Kadın Hareketi ile uyum halinde, faşizme, kapitalizme, emperyalizme ve gericiliğe karşı tüm ilerici demokratik güçlerle birleşerek yapılabilir. Ülkemizde hüküm süren pahalılık ve işsizlik, hiçbir ülkede tanığı olmadığımız düşük ücret düzeni, sermaye yanlısı politikacı ile kaypak bilim adamının, kapıkulu teknokrat ve bürokratların elbirliği ile korumaya ve sürdürmeye çalıştıkları bozuk düzen geçerliğini koruduğu takdirde, tüm sorunlarımız gibi kadın sorununa da çözüm bulunamayacak, ailede belirecek anlaşmazlıklar, erkeğin kadına, kadının erkeğe düşürülmesi meseleyi daha da karıştıracaktır.

Kadınları sömüren eşleri ve çocukları değil, kapitalizm ve emperyalizmdir. Onları çocuklarına düşman etmek için Doğum Kontrol hapları ve helezonları ile kapılarına kadar gelerek çocuk doğurmamalarını, çocukları çoğalırsa geçimlerinin daralacağını, eşlerine karşı direnip haklarını aramazlarsa çağın gereğini yapmamış olcaklarını telkin etmeye çalışanlar, yerli ve yabancı sermaye çevrelerinin fonlarıyle beslenen ve kimin atına binerse onun şarkısını söylemeyi meslek haline getiren çığırtkanlardır. İşçi eşinin, emekçi kadının, köyde ve kırsal bölgelerde yaşayan doğurğan Anadolu kadınının toplumu yenilemek, tutucu azınlık mezara yönelirken, nurtopu gibi çocuklar doğurarak zinde devrimci kuşaklar yaratmak için harcadığı çabadan yılanlar, aileyi kökünden sarsmak ve evliliğin meyvesi olan çocuğu ana rahmine düşmeden öldürerek, kadınını erkeğine düşman etmek için uğraşıyorlar. Bunları kapısından kovan, evine sokmayan, emekçi kadın doğru yoldadır. Bizim rızkımızı çalan lokmalarımızı ve çocuklarımızı sayan, eşlerimiz değil, halkımızı ve kaynaklarımızı daha çok sömürüp cüzdanını şişirmekten öteye tasası olmayan patronlar ile onları destekleyen yabancı ortaklarıdır. Kavgamız birbirimizle değil onlarla olacak, hak alınacaksa onlardan alınacaktır.

Kadınlarımız bu gerçeği unutmamalı, eşlerine daha sıkı sarılarak daha çok çocuk yapmalıdırlar. Bugün beşikte salladıklarımızın, 20 yıl sonra oylarıyla tutucu iktidarları işbaşından uzaklaştıracak güçlü devrimciler olacağını unutmadan çocuk yapmalıyız.

YOLLAR AYRILIYOR

Burjuva kadınları ile emekçi kadınların hem yolları ve hem de sorunları başka başkadır. Onlar çok kazanan kocalarından daha çok yararlanmak, bileklerini, parmaklarını, gerdanlarını donatmak ve gardroblarını doldurmak için kullandıkları yöntemleri daha da genişletip yasalaştırabilirler de...

Emekçi kadının sorunu yavrusuna et yedirebilmek, süt içirebilmek, giydirmek, kuşatmak ve mümkün olursa okula göndermekten ibarettir. Ondan bu olanakları sakınıp da karısına yüzbin liralık bir yüzük daha hediye edebilmek için karaborsacılık yapan kişinin, eş bellediği kadınla, işçi kadının sorunlarını aynı terazide aynı dirhemlerle tartamayız. Türk-İş'e bağlı Teksif Sendikasının Şubat ayında İzmir, Adana ve İstanbul'da başlatıp Mayıs ortalarında Ankara'da düzenlediği Ulusal Konferansla bitirdiği bir dizi seminer çalışmasında, ismi basına CIA ajanı olarak yansımış bulunan Amerikalı Emanuel Boggs ve onunla işbirliği yapanlar emekçi kadına hedef şaşırtmak için ellerinden geleni yaptılar.

Kadın işçilerin en yoğun olduğu tekstil işkolunun seçilmiş olması rastlantı değildir. Seminer sonunda Sosyal Sigortalar Kurumu ile işçi sendikalarının Doğum Kontrol çalışmalarında ilgililere yardımcı olması için karar alanlar, emekçi kadına bindiği dalı kestirmeye çalışıyorlardı. Fakat İlerici Kadınlar Derneği Ankara Şubesinin yayınladığı bildiri, devrimci kadın kuruluşlarının, burjuva kadın kuruluşları gibi kolayca aldatılamayacağını, işçi ailesinin bireyleri arasında düşmanlık yaratılamayacağını açık olarak belgeliyor.

Yemek demek de, çocuk yapmak da, çalışan insanın en doğal hakkıdır. Kapitalizm ile emperyalizmin yediğimiz lokmalarla, yaptığımız çocukları saymaya hakkı olmadığını hiç unutmamalı, hak ettiğimiz ücretleri eksiksiz almak ve yapabileceğimiz kadar çocuk yapmak için demokratik mücadelemizi sürdürmeliyiz.

İlerici Kadınlar Derneği Ankara Şubesi yöneticilerini emekçi kadınların kulağına küpe olacağından emin olduğumuz aile içi ilişkilerle ilgili değerli uyarıları için kutlarken, Doğum Kontrolu denilen sermaye oyunu karşısında da tavır alıp görüşlerini açıklayacaklarını ümit ediyoruz

EMEK VE SERMAYE

Sayın Okur,
Gazetemiz siz okurlarına bu sayıdan başlayarak dört sayfalık bir temel bilgiler sunuyor.
İşçi sınıfının temel sorunlarını ve bilmesi gerekli olan bilgilerin verildiği bu sürekli yayınımızın ayrıca saklanması gerekmektedir. Bu yayınımız biriktirildikten sonra bir broşür haline getirilebilinir.
Saygılarımızla.

EKONOMİ BİLİMİNDEN HABERSİZ BİR TOPLUM

İlkokullarda ekonomi üzerine verilen bilgiler yerli mallar haftasıyle kumbarada para biriktirme öğütlerinin ötesine geçmez. Ortaokullara lise programlarına ekonomiyle ilgili bir ders konulmamıştır. Kimi orta dereceli okullarda üniversitelerimizde ise, banka hesaplarıyle muhasebe defterlerinin tutulmasına ilişkin bir takım bilgilerle kurallar ekonomi dersleri adı altında okutulmaktadır. Okuma olanağı bulamamış vatandaşlarımız da, ekonomi terimini ya ucuzluk, cimrilik anlamına kullanmakta ya da ekonomiden bir şey anlamamaktadırlar.

Oysa ekonomi bilim olalı yüz yıldan fazla zaman geçmiştir. Halk cumhuriyetlerinin yürürlükte olduğu dünya bölümünde ekonomi bilimi, okullarda ve üniversitelerde tarih ve fizik-kimya gibi eğitim programlarına alınmış ders olarak okutulmaktadır. Gelişmiş kaptalist ülkelerde ekonomi bilimi, yayılması tehlikeli nesnelerden sayıldığı için, belli zümrelerin tekelinde ve denetim altında tutulmakla birlikte, yine de sömürü yöntemlerinin öğrenilip öğretilmesi ve devletin genel yönetimi için gerekli ve zorunlu görüldüğünden kimi üniversitelerde air-

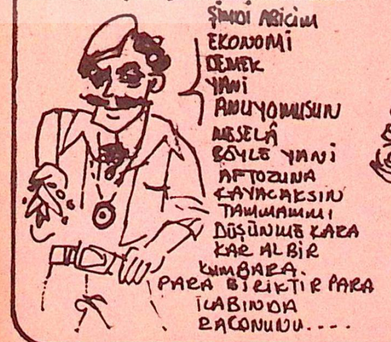

ketlerde ve devletin gizli örgütlerinde ele alınıp incelenmektedir. Dünyanın tüm geri bırakılmış ülkelerinde ise, ekonomi bilimi, ayrıcasız ya halktan gizlenmiş ya da sahteleri bilim adı altında ortaya sürülmüştür.

Cumhuriyetten önce "İktisat ve maliye" okusunlar diye hükümet ellyle Avrupa'ya gönderilenler orada "İktisat ve maliye" yerine karga ile tilki masallarını ezberleyip geri döndüler ve İstanbul'da yan gelip vatan-millet aşkına öyküler, manzumeler yazdılar. Cumhuriyetin elli yılı aşkın zamandan beri eğitip yetiştirdiği yüzbinlerce "Mektepli" de bir yandan Palandöken Dağı'na manzumeler düzerken, öte yandan - Cumhuriyetin ve saltanatın ne olduğunu ve ne olmadığını hiç anlama gereğini duymadan - cumhuriyetin iyi, saltanatın kötü oldukları üstüne bol bol nutuk söyledi. Ama ekonomi üstüne ne tek sözcük öğrendi ne de öğretti.

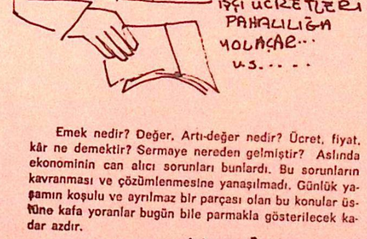

Emek nedir? Değer, Artı-değer nedir? Ücret, fiyat, kâr ne demektir? Sermaye nereden gelmiştir? Aslında ekonominin can alıcı sorunları bunlardı. Bu sorunların kavranması ve çözümlenmesine yanaşılmadı. Günlük yaşamın koşulu ve ayrılmaz bir parçası olan bu konular üstüne kafa yoranlar bugün bile parmakla gösterilecek kadar azdır.

NEDEN HER MALIN BİR DEĞERİ VARDIR?

Ekonomiye girişin ilk terimleri mal ve değerdir.

İnsanlar için yararlı olması ya da gereksemeleri karşılaması amacıyle özünde ya da biçiminde değişiklik yapılan maddelere mal adı verilir. Maddenin özünde ya da biçiminde değişiklik yapma işlemi, bir üretim işlemdir. Şu halde kısa anlatımla mal, üretim işleminden geçirilmiş maddedir. İnsan eli değmemiş, daha doğrusu üretim işleminden geçmemiş kimi nesneler, örneğin hava, deniz suyu, yabanıl otlar ve meyveler insanlar için yararlı olsalar da mallar kapsamına girmezler.

İster bilimsel bir çalışma ve yararlı bir çaba nedeniyle, ister salt merak etkeniyle olsun, sorunun temeline indiğimiz zaman, malları önemsememizde ya da yatkın deyimiyle onlara değer vermemizde rol oynayan temel nedenin, onların bu "Üretilmiş olmaları" özelliğinden geldiğini görürüz. Ne var ki, güncel yaşamımızda malları satınalırken, kullanırken ya da vitrinde beğenirken, malların bu "Üretilmiş olmaları" özelliğini hemen hiç bir zaman aklımıza getirmeyiz. Bir malı satınalırken ya da beğenirken o malın biyolojik ya da estetik yönlerden gereksememizi karşılama gücüne ve buna bağlı olarak beğenimize -bir de kuşkusuz satınalma gücümüze- bakarız. Gerçekten mallar, yaşamımız için gerekli, gereksemelerimizi doyurucu ve bugünden yarına yaşam düzeyimizi yükseltici nitelikler taşımasalardı, onları önemsemez, onlara hiç bir değer vermezdik. Şu halde, içinde bulunduğumuz belli bir uygarlık aşamasında kullanmak zorunda olduğumuz üretilmiş maddelerin gereksemelerimizi doyurmak özelliğidir ki, onlara değer vermemizi gerektirmektedir.

Ancak ne var ki, mallar sadece kullanılmak, tüketilmek, yani, belli bir uygarlık çağında ortaya çıkmış gereksemeleri karşılamak ve doyurmak amacıyla satınalınmamakta, değer verilmemekte ya da beğenilmemektedir. Eğer öyle olsaydı, büyük kentlerde, küçüklü büyüklü kasabalarda vitrinleri ve rafları mal dolu mağazaları bulamayacak, bu mağaza sahiplerinden hiç birine rastlayamayacaktık. Şundan ki, bu mağaza sahipleri bu malları dükkânlarının vitrinlerine ve raflarına kendileri tüketsinler ya da elalemin gereksinmelerini karşılasınlar diye - babalarının hayrına - sergilememişlerdir. Bu mağaza sahipleri ya da başka deyimle bu mal aracıları, malları alım - satım için sergilemekte, bu mallara salt alım - satıma elverişli oldukları için değer vermektedirler. Şu halde her malın bir değer taşıdığı, bu nedenle de malların önemsendiği yargısına varırken, bu değerin iki yönü ve yüzü bulunduğu, daha genel ve soyut anlatımla değeri iki ayrı açıdan görmek ve ele almak gerektiği sonucuna da varmış oluyoruz. Bunlardan birincisine bilim dilinde "Kullanım değeri, ikincisine de "Değiştirm değer" adı verilmektedir. Yinelersek, bir malın kullanım değeri, o malın kullanılması ya da tüketilmesi sırasında sağladığı yararla ölçülür ya da belirlenir. Oysa bir malın değiştirim değeri, o malın kullanım değeri ile birlikte, değiştirim sırasındaki verimliliği ve pazardaki geçerliliği ile ölçülür ya da belirlenir.

Gerçekten alıcı ya da tüketici gözüyle baktığımız zaman, o malın üretimi için gerekli tekniklerle çabalar bizi hiç ilgilendirmez. Acaba bir malı satınalırken hiç aklımızdan geçmeyen değiştirim değeri, başka bir anlatımla malın özünde saklı bu soyut "Değer" mala nereden gelmiştir?

DEĞERİN KÖKENİ NEDİR?

Pamuklu bez dokuyan bir işçiyi örnek alalım. Bu işçi, 8 saatlık bir iş gününde değeri 200 lira ile ölçülen pamuk ipliğini, değeri 400 lira ile ölçülen pamuk bezi haline dönüştürmekte olsun. Bu ilkel işlemde bile görülmektedir ki, işgücü, aş aracı ve bu arada ortaya çıkan değer arasında zorunlu bir ilişki, kopmaz bir bağ vardır. Görüldüğü gibi, bu örnekte, pamuk ipliği ile pamuk bezi arasına giren bellibaşlı iki öge vardır: Birincisi, işgücü harcayan işçi, ikincisi de iş aracı olan dokuma tezgâhı. Şimdi burada salt açıklama kolaylığı bakımından, iş aracı olan dokuma tezgâhını -ilerde daha ayrıntılı olarak ele alınmak üzere- bir yana bırakıp işgücü üzerindeki açıklamamızı sürdürelim:

Örnek alınan pamuk ipliği ile pamuk bezi arasında ağırlık, renk, koku ya da kimyasal bileşimleri bakımın-

EMEK VE SERMAYE

dan bir ayrılık yoktur. Yalnızca ipliğin yumak halindeki biçimi pamuklu bez biçimine dönüşmüştür. Bu arada 200 lira ile ölçülen bir değer içeren -yarı üretilmiş- bir mal, değeri 400 lira ile ölçülen başka bir mal olmuştur. Burada örnek alınan pamuk ipliği ile pamuk bezi arasında 200 lira ile ölçülen bir değer farkı vardır. Bu ayrıştırma sonunda söylemek zorundayız ki, mallar, taşıdıkları değerleri üretimleri sırasında almaktadırlar.

Acaba 200 liralık ipliği 400 liralık bez haline getiren nedir? Başka anlatımla, işçi pamuk ipliğine ne gibi bir katkıda bulunmuştur ki onun değerini iki katına çıkarmıştır? İşçinin ipliğe kattığı nedir? Bu sorunun ekonom bilimi açısından olduğu kadar akıl ve mantık açısından da yanıtı şudur : İşçi 8 saatlık emeğini pamuk ipliğine katarak 8 saatlık bir işgünü içinde 200 lira ile ölçülen bir değer meydana getirmiştir.

Şu halde bir malın değeri, o malın üretimi için gerekli emekle belirlenir. Bu emek de iş zamanı ile ölçülür.

DEĞERİN KAYNAĞI GEREKSEME MİDİR?

İşte burjuvalar, özellikle burjuva ekonomi uzmanları bu açık gerçeğe itiraz ederler. Onlara sorulursa, değeri üretimle, emekle ya da işgünü ile bir ilgisi yoktur. İnsanların gereksemeleri malların değerini belirler. Dağ başında kâğıt bulamadığı için kâğıt para ile tütün saran tiryakiyi örnek verip "Gördünüz mü, ihtiyaç arttıkça malın değeri nasıl artıyor!" derler. Ve bir yandan ayrıcalarla raslantıları kural yerine koyarken, öte yandan malların sadece kullanım değerini abartıcı yaygaralar kcparırlar. Sanki üretilmeyen bir mal dünyada varolabilirmiş gibi ve gereksemeler arttıkça dünyanın zenginlikleri de artıyormuş gibi.

Onlar birbirinden ayrı şeyler olan değer ile fiyatı kasıtlı olarak birbirine karıştırırlar ve tüm değerlerin emeğe dayandığı gerçeğini karanlık ve karmaşık anlatımlara boğarak, doğruları yanlış, yanlışları şaşmaz doğrularmış gibi halk arasında yayarlar. Daha yüksek perdeden atıp daha inandırıcı olabilmek için de, emeğin yoğunluğunu, çalışkanlığı ve tembelliği ileri sürüp sorunu bireyci, mekânik ve metafizik yöntemlerle yansıtmaya çalışırlar. Temelden ve tümüyle yanlış olan görüşlerini bilim maskesine büründürüp kara kaplı kitaplar içinde ders diye okuturlar. Emeğin yoğunluğu ile işgücünü ya da iş saatinin belli bir gelişim düzeyindeki bir toplumda genel br ortalamayı anlattığını, yani, emeğin ve işgücünün toplumsal ve soyutlanmış kavramlar olduklarını yadsıyarak, istatistik verilerini, büyük sayılar yasasını ve olasılıkla ilgili sonuçları kasıtlı olarak görmezlikten gelirler.

İşte bu palavralarla gerçekleri tepetaklak eden asılsız kuramlar karşısında bir adım bile gerilememek için tarihin tüm bilgi hazinelerine el koymamız gerekir. Ne çok yetenekli ne de başkalarından daha çalışkan olduklarından değil, birbirlerini kayıra kayıra öğretim üyeliği, uzmanlık, profesörlük gibi etiketler alan bu üçkâğıtçılara, ajanlara ve cübbeli cahillere hiç bir meydan boş bırakılmamalıdır. Ellerimizin ve beynimizin ürettiklerinin inceden inceye hesabını yapmamız, iş, emek ve değer üstüne ömür tüketmiş büyük ustaların yapıtlarını -halk düşmanlarının tüm yasaklamalarına karşın- enine, boyuna okuyup öğrenmemiz, bununla da yetinmeyerek öğrendiklerimizi başkalarına da öğretmemiz, bu öğrenme ve öğretme seferberliğini tüm çalışan kitlelere yaymamız gerekir.

DEĞER İLE FİYAT AYNI ŞEYLER MİDİR?

Bir malın değerinin o malın üretimi için gerekli emek tarafından, daha genel ve ayrıntılı deyimiyle toplumsal emek tarafından belirlendiğini yukarıda görmüştük. Bir malın fiyatı ise, o malın belli bir zamanda ve belli bir pazarda yürürlükte olan para birimine göre geçerliliğini gösterir. Paranın, değiştirim için üretilmiş malların, yani tüm "Meta" ların evrensel eşdeğeri, değiştirim ve değer ölçüsü aracı olduğu düşünülürse, ilk bakışta bir malın değerinin, o malın fiyatına eşit olması gerektiği sonucuna varılabilir. Ne var ki, değerin belirlenmesinde tek ve belli bir öğenin, yani emeğin rol oynamasına karşın, fiyatın belirlenmesinde değer ile birlikte daha pek çok öğenin yer aldığı ve rol oynadığı görülür.

Konuya insanlığın geçmişi açısından bakıldığı zaman, yazılı tarihin bir bölümü ile tüm tarih öncesinin doğal ekonomi koşullarında, daha değiştirim söz konusu değilken fiyat diye bir sorun da yoktu. Değiştirimin araçsız mal değiştirme biçiminde ya da belli mal birimler aracıyle yapıldığı tarih öncesi ve tarih dönemlerinde ise, değer ile fiyat hemen hemen birbirine eşittiler. Ama paranın ortaya çıkışı ile ve özellikle kapitalist ekonomi biçiminin evrenselleşip, sonra da tekelleşmesiyle değer ile fiyat dengesi iyiden iyiye bozulmuş, değer ile fiyat eşitliği ya da ilişkisi artık kimsenin aklına gelmez olmuştur. Ne var ki, düşünme ve araştırma yeteneğimizi zorlamadıkça aklımızdan geçmeyen ya da kasıtlı olarak hasıraltı edilen bu konu, biraz irdelenip, üstündeki kara örtü aralandığı zaman görülür ki, özel olarak pahalılık adını verdiğimiz rahatsız edici olgu, genel olarak da sömürü, yoksullaştırma, geri bırakılmış gibi evrensel olgular hep bu fiyat ile değer ayrılığı karmaşasının altından çıkmaktadır.

Mallar ister makina başında işçi tarafından, ister atölyede zanaatçı tarafından ya da tarlada köylü tarafından üretilmiş olsun, her mal o malın üretimi için gerekli emeği özünde taşır. Başka bir anlatımla insan emeği üretim eylemi sırasında değer biçiminde mala geçer. Bunun sonucu olarak da her mal emdiği insan emeği kadar değer taşır. Özet olarak, kullanım için olsun, değiştirim için olsun her mala, kristalleşmiş ya da maddeleşmiş emek olarak bakabiliriz. Oysa fiyatların günden güne ve pazardan pazara gösterdiği oynaklık, ulusal sınırlar içindeki bölgelerle ulusal sınırlarla ayrılmış dünya bölgeleri arasında gösterdiği büyük farklılık, fiyatların değere ya da değer gücünde başka bir tek etmene bağlanıp açıklanmasına olanak vermemektedir. Bununla birlikte, kabaca bir gözlemle de farkedilebilecek başlıca etmenlerden birkaçından sözetmek, konuya büyük ölçüde ışık tutabilir.

Birinci etmen olarak, tekelci kapitalizmin egemenliğini yaygınlaştırıp yoğunlaştırdığı oranda meta fiyatlarının metaların gerçek değerlerinden uzaklaştığını görmekteyiz. İkinci etmen olarak da teknolojide gelişmiş ülkelerle teknolojide gelişmemiş ülkeler arasındaki mesafenin sürekli olarak büyümesidir.

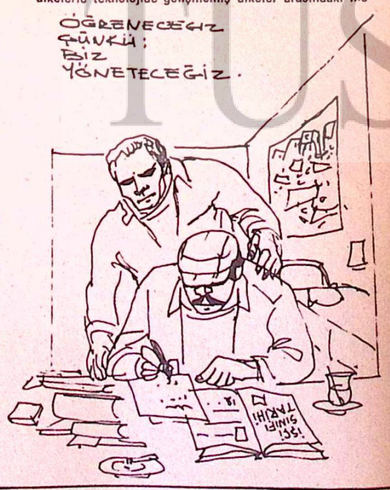

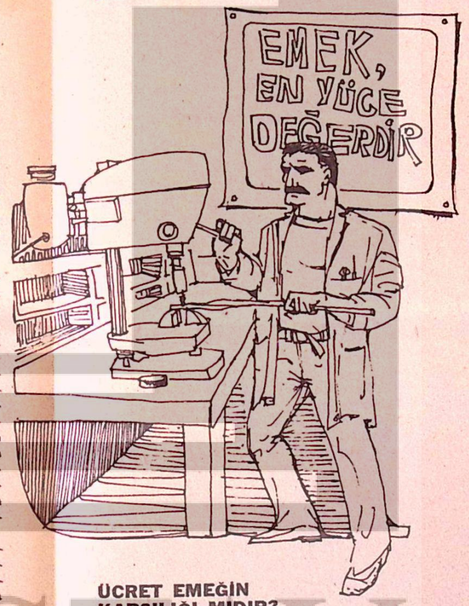

ÜCRET EMEĞİN KARŞILIĞI MIDIR?

İşgücünün üretim eyleminde bulunarak değer yarattığını yukarıda görmüştük. Kara sapanla tarla sürüp değiştirim için tahıl üreten çiftçi, dikiş makinası, makas, iğne gibi ilkel araçlar kullanarak elbise, ayakkabı gibi metalar üreten zanaatçı, başkasına ait tezgâhta kumaş dokuyan işçi, işgüçlerini metalar biçiminde değere dönüştürmektedirler. Ne var ki burada tarımcı ile zanaatçının üretim sürecindeki işlevleri ile işçinin üretim üretim sürecindeki işlevi arasında ilk bakışta göze çarpmayan çok önemli bir fark vardır. Tarımcı ürettiği tahılda, zanaatçı ürettiği elbise ya da ayakkabıda değere dönüştürdüğü işgücünü, daha uygun deyimiyle emeğini meta biçiminde piyasaya sürmektedir. Oysa işçi, işgücünü meta biçimine dönüştürmeden, olduğu gibi piyasaya sürmekte ve onu zorunlu olarak işverene satmaktadır. Kısaca, küçük üreticilerle zanaatçıların işgüçleri metalar biçiminde, işçinin işgücü ise ham olarak satışa sunulmaktadır. Böylece bu kısa yargılamayla, kapitalist adı verilen üretim biçiminin başlıca göstergelerinden bir tanesi sayılan, işgücünün diğer metalar gibi alım - satım konusu bir mal, bir meta işlemi gördüğü olgusu bir kez daha sergilenmiş olmaktadır.

Bugün, güncel yaşamımızda, hukuk ve ekonomik kitaplarında ücret adı verilen şey, işçinin bu işgücünün fiyatından başka bir şey değildir. Bu konunun tarihsel kökeni, gelişimi ve evrimi, gelecek bölümlerde daha ayrıntılı olarak ele alınacaktır. Ancak burada konunun ele alınan yönünün daha belirgin ve somut biçimde ortaya konabilmesi için şu sorunun yanıtını aramak gerekir : İşgücü bir meta olarak işlem gördüğüne göre, onun değiştirimi ilişkilerinde değer ile fiyat arasındaki büyük farklılıktır. Bu iki etmenin somut alanda ve herkesi doğrudan ilgilendiren sonuçları şunlardır : Çok uluslu şirketler, egemenlikleri altında tuttukları ekonomi dallarında meta fiyatlarını kendileri -yönetim kurulları kararları ile- belirledikleri için ham maddelerle yarı üretilmiş malları gerçek değerlerinin çok altındaki fiyatlarla satınalıp, ürettikleri ürünleri gerçek değerlerinin çok üstündeki fiyatlarla satmaktadırlar. İleri teknolojinin ürettiği ürünler, geri teknolojinin ürettiği ürünlerden çok daha az emek ögesi içerdiğinden, aynı pazarda satışa sunulan bu ayrı çıkışlı ürünlerden ya geri teknoloji çıkışlılar alıcı bulamamakta ya da bu malların aynı fiyatla satışa sunulmaları zorunluluğu nedeniyle, söz konusu tekeller ilk bakışta normal ve haklı imiş gibi gözüken haksız ve büyük kârlar sağlamaktadırlar. Böylece kapitalist ilişkilerin söz konusu olduğu dünya bölümünde, özellikle kapitelizmin tekelci ve çok uluslu şirketler biçiminde örgütlendiği bugünkü dönemde, köylük bölgelerden kentlere, geri bırakılmış ülkelerden sömürgeci ülkelere doğru sürekli bir değer akımı olmakta, bu da gelişmiş ülkeler karşısında geri bırakılmış ülkelerin, kentler karşısında kırsal bölgelerin gittikçe yoksullaşmaları ile sonuçlanmaktadır.

Burada değer ile fiyat dengesizliğinin günümüz dünyasında yol açtığı bu büyük sonuçlardan sözederken üzerinde durulması gereken ve aynı önemde sonuçlar doğuran bir başka sorunun da, işgücünün değeri ile fiyatı arasındaki dengesizlik sorunu olduğunu belirtmek gerekir.

ARTI - DEĞER NEDİR?

Ekonomiyi insanlar arasındaki üretim ve değiştirme ilişkilerinin bilimi olarak ele alan klasik yapıtlar, kapitalist ilişkilerin egemen olduğu ve belli bir gelişme düzeyinde bulunan bir toplumda ücretin, işçinin ailesi ile birlikte yaşamını sürdürmesi için gerekli tüketim maddeleri toplamı ile belirlendiğini yazmaktadır. Ancak çok uluslu tekellerin ekonomiye egemen olduğu bugünkü dünyada ücretler, bu belirtilen ölçünün çok altındaki toplamlara düşmektedir.

Burjuvazi, kapitalist toplum biçimini sonrasız yaşayacak bir varlık olarak gördüğü zamanlarda işçi sınıfının gelecekteki varlığını amorti etmek zorunluluğunu duyduğu ile fiyatı arasında ne gibi bir ilişki vardır?

Tarihöncesi çağların ilkel toplumlarında üretim araç ve tekniklerinin ilkelliğine paralel olarak, bir kişinin günlük üretimi, ancak onun günlük tüketimini karşılayacak kadardı. Bu nedenle o çağlarda bir kimsenin başka bir kimseyi ücret ya da ücret yerini tutan başka bir karşılıklı yanında çalıştırması sözkonusu olamazdı. Ancak üretim araç ve tekniklerine paralel olarak insanların kol ve kafa gücü ile üretim alışkanlıklarının gelişimi belli bir aşamaya ulaştıktan sonradır ki, üretime dönük iş eyleminde bulunan kişi, tükettiğinin daha fazlasını üretmeye başladı. Bugünün geçerli araç ve tekniklerıyle bu araç ve tekniklerı yapmaya ve kullanmaya yetkin aşamadaki insan ele alındığı zaman, işgücünün üretkenliği karşısında, onun tüketiminin ne derece küçük ve önemsiz kaldığı apaçık ortaya çıkar. İşte çağımızda işgücünü alım - satım konusu yapan biricik etmen budur.

Çağdaş teknik ve teknoloji ile çağdaş insanın işgücü, belli bir zaman birimi içinde belli bir değer yaratmaktadır. Oysa -halk cumhuriyetleri dışında kalan- uygar dünyada ücretler, işçi ile kapitalist arasında, daha doğrusu işçi sınıfı ile burjuva sınıfı arasında geçen pazarlık sonucu yapılan sözleşme ile belirlenmektedir. Burada dikkate değer başka bir olgu da, kapitalizmin tekelci döneminde hemen tüm meta fiyatlarının tekeller, çok uluslu şirketler tarafından belirlenmesine karşın, işgücü fiyatlarının liberal ekonominin geçerli olduğu dönemlerdeki sürüm ve istem kurallarına (arz ve talep kanununa) göre oluşmakta olmasıdır.

maktaydı. Oysa kapitalist sistemin can çekişme dönemine girdiği bugünkü dünyada yok olmak tehlikesi ile her an karşı karşıya kalan tekelciler, işçinin çoluk çocuğu söyle dursun, işçinin kendisini düşünecek durumda değildirler. Hele Türkiye gibi geri bırakılmış ülkelerde çoğunlukla, işçi ailesinin geçiminin önemli kesimi, ailenin köyde kalan kesiminin ilkel üretimine dayanmaktadır. Gelişmiş ülkelerle geri bırakılmış ülkelerin gelişmiş bölgelerinde, ailede erkekle birlikte kadının da işgücünü satmak zorunda olması, geri ülkelerin özellikle kırsal bölgelerinde kalan aile bölümünün ilkokul çağındaki çocuklarını da hayvan bakımı ve tarla işlerinde çalıştırılmaları, işçi ücretinin, artık ailenin geçimini sağlamaktan çok uzak olduğunu göstermektedir. Kaldı ki, Türkiye ve Türkiye gibi geri bırakılmış ülkelerde işçinin ve ailesinin geçimi için gerekli tüketim maddeler toplamı, çağdaş bir ailenin geçimi için gerekli tüketim maddeleri toplamının çok altındadır. Gecekondu adı verilen kötü konut, ekmekle beslenme, kötü giyim, kültür yoksunluğu, ilâçsızlık gibi güncel sorunlar genel olarak geri bırakılmışlığın, özel olarak da ücret yetersizliğinin belli-başlı göstergeleridir.

Tüm bu olgular, kapitalizmin tekelci döneminde, özellikle geri bırakılmış ülkelerde işgücü fiyatlarının, yani ücretlerin, klasik yapıtlarda belirtilen toplamın çok daha altına düştüğünü göstermektedir. Daha genel bir anlatımla kapitalist - emperyalist dünya bölümünde işçi ücretini belirleyen ölçüt, işçinin ailesi ile birlikte geçimi için gerekli tüketim maddeler toplamının altındadır. Bu toplam, ücret için alınan zaman birimi içinde işgücünün yarattığı değerin çok daha altındadır.

Yine yukarıda verdiğimiz örneğe dönersek, 8 saatlik bir işgününde 200 lira ile ölçülen bir değer içeren pamuk ipliğini 400 lira ile ölçülen bir değer içeren pamuk bezine dönüştürerek 200 lira ile ölçülen bir değer yara-

EMEK VE SERMAYE

tan işçi 80 lira ücret alıyorsa, geriye kalan 120 liralık değer işverene, yani dokuma tezgâhı sahibine kalıyor demektir. İşte buradaki değer tümünün ücret dışında kalan -ve burada 120 lira ile ölçülen) kesimine bilim dilinde ARTI-DEĞER adı verilmektedir.

Yakın ya da uzak çevremizde gördüğümüz tüm zenginlikler, yapıtlar ve insan elinden çıkmış tüm varlıklar, kısaca, mülkiyete konu olan her şey, hep bu artı-değerlerin birikimiyle meydana gelmişlerdir. Tüm zenginliklerin, mülkiyete konu olan tüm varlıkların temelinde artı-değer vardır. Banka ve tefeci faizleri, her türlü kâr, reklâm, abortisman, taşıma masrafları, sigorta giderleri ve her türlü vergi artı-değer denilen bu sihirli kaynaktan gelmektedir.

Tüm patronlar bunu bilirler ve artı-değeri canları derecesinde severler. Onun içindir ki patronlar, nazar değmesin diye artı-değeri kimseye göstermek istemezler, onun adının söylenmesine ya da kitaplarda yazılmasına izin vermezler. Bugün Türkiye işçisi, bir numaralı sorunu olan artı-değerin ne olup ne olmadığını değil, genel olarak adını bile bilmemektedir.

SERMAYE NEREDEN GELMİŞTİR?

İşçi aldığı ücretle ilgilenir, meydana getirdiği ürünle ilgilenmez. Çoğu kez işçi, yarattığı ürünün, yani "Meta" adı verilen değiştirim malının nasıl ve ne kadar olduğunu bile bilemez. Hele makinalarla birlikte işbölümünün de alabildiğine geliştiği bir çağda, bu gelişme oranında işçi, ürününden daha da uzaklaşır. Örneğin çamaşır makinası üreten bir fabrikanın döküm bölümünde çalışan bir işçinin, yapımına katkıda bulunduğu çamaşır makinasını tanıması için bir neden yoktur. Bunun gibi, çimento fabrikasına bağlı bir taş ocağında çalışan kompresör ustasının bir işgününde ne kadar çimento ürettiğini, değil ustanın kendişi, uzmanlar bile hesabedemez.

İşçinin yarattığı ürüne böylece yabancılaşması, kapitaliste bıraktığı artı-değeri denetleme olanağını büyük ölçüde ortadan kaldırmakta, bu da hak, hukuk, adalet sözcüklerini ağzından düşürmeyen kapitalistin, işletmelerin hesaplarını çelik kasalar içinde saklamasını kolaylaştırmaktadır. Hele gelişmiş teknolojilerde işgücünün verimi, başka bir anlatımla emeğin üretkenliği daha da arttığından, ücret ile işgücünün yarattığı değer farkı tümüyle büyümekte, bu fark kimi yerde ondalarla ve kimi yerde yüzdelerle anlatılan oranları bulmaktadır. Bununla birlikte, değer ve artı-değer hesaplarına ilgi göstermeyi aklından bile geçiremez derecede afyonlanmış ya da sindirilmiş olan işçi, kapitalistin hak dediğine o da hak demekte, adil! patronuna hayırlı dualar okumaktadır.

Tüm bunlara karşın yine biz yukarda aldığımız örnekte olduğu gibi, bir işçinin bir işgücünde 200 lira ile ölçülen bir değer yarattığını ve aldığı ücretle işverene bıraktığı artı-değerin birbirine eşit ya da birbirine çok yakın olduğunu varsayalım. Yukarıda örnek aldığımız dokuma işçisi, 8 saatlik bir işgününde 80 lira ücret almaktaydı. Geriye kalan 120 liranın 40 lirası atölyenin ısıtma, aydınlatma, kira, vergi vs. masraflarına ayrılmış olursa, 80 lira da işverenin cebine giriyor demektir. Gerçi dünyada hiç bir işveren, üretilen değeri yarı yarıya işçiyle bölüşmez, her zaman fazlasını alır. Ama bu evrensel kurala karşın bizim işverenimiz işçisine 80 lira ücret ödeyip 60 lirayı da "Kâr" adı altında kendisi alarak, değeri işçisiyle yarı yarıya bölüşmekte olsun.

Geri bırakılmış ülkelerde ücret, yukarıda açıklandığı üzere, işçinin ailesiyle birlikte yaşamını sürdürmesi için gerekli tüketim maddeleri toplam fiyatının oldukça altındadır. Bununla birlikte, biz yine klasik yapıtlarda yazılı işçi ücreti ölçüsünü teorik düzeyde bugün de geçerli imiş gibi varsaysak bile, işçi, aldığı ücreti günü gününe harcamak zorundadır. Örneğin yılın birinci günü (1 Ocak günü) aldığı 60 lirayı aynı gün tüketeceği için yılın ikinci gününe sıfırla başlayacaktır. İkinci gün (2 Ocak günü) yine aldığı 60 lirayı tüketir ve yılın üçüncü günü elinde yine bir şey kalmaz. Böylece işçimiz yılın sonuncu gününe (31 Aralık gününe) geldiği zaman elinde sadece kocaman ve içi boş bir sıfır vardır.

Şimdi bir de Hazreti Ömer adaletini uygulayan namuslu kapitalistimize bakalım: Yukarıda aldığımız örnekte, işçinin bir günde yarattığı değerden kendisi için ayırdığı kâr işçisine ödediği ücrete eşittir. Ne var ki, işveren bir değil, birçok işçi çalıştırmaktadır. Hele bu işveren ülke çapında ünü yaygın, hayırseverî kapitalistlerden birisi ise ya da kökü içerde, dalları dışarda işbirlikçi büyük bir şirketse, çalıştırdığı işçi sayısı 20 binlerin üstüne çıkmaktadır. Biz bu işverenin 10.000 işçi çalıştıran bir anonim şirket ya da sıradan bir holding olduğunu varsayarsak, bir işgününde elde edeceği kâr toplamının 10.000x60 = 800.000 liraya ulaştığını görürüz.

İşçimizin bir günde 60 lira tüketmesine karşılık, şirket ortağı bir ya da birkaç patron ailesinin -büyük başın büyük ağrısı olacağı için- günde 50.000 lira tükettiklerini varsayalım. Gerçekten adil patronumuzu lüks otellerde dağıttığı bahşişler, dış ülkelerde geziler ve her iki ayda bîd karısına ve kızına ayrı ayrı aldığı son model arabalarla günde 50.000 lirayı tutan bir harcama yapabilir. Buna göre yılın birinci günü 800.000 lirayı cebine atan kapitalist, yılın ikinci gününe (2 Ocak gününe) 750.00 lira ile girecek ve bu her gün böyle sürüp gidecektir. Böylece yılın sonuncu günü elinde kocaman bir sıfır kalan işçimize karşılık, adil patronumuzun elinde - yılda 300 iş günü hesabıyle- 750.000 x 300 = 225.000.000 lira kalacaktır.

Devamı Gelecek Sayıda

ADAM KIYMA SANATI

mahmut makal

Bir öğretmen okulunda çalışırken kıyılan resim öğretmeni Remzi Ölçer'leyiz. Olumlu düşünceleri, ilerici tutumu yüzünden kıyıma uğradığını anlatıyor. Bu yuvarlak sözleri somutlaştırmak, bunun için de ayrıntılara inerek bir öğretmenin nasıl kıyıldığını saptamak istiyorum. İlginç, aydınlatıcı şeyler çıkıyor ortaya :

"Önce kısaca kendinizi tanıtır mısınız?"

"Bir sığırtmacın oğlu olarak 1943'de Keşan'ın Kozköy'ünde doğdum. Babam, köye gelen memurlar gibi okutmak isterdi beni. 1957'de Kepirtepe Öğretmen Okuluna, yani eski Köy Enstitüsüne girdim. Kitap okumaya orada başladım. Dersler kitap kadar ilgimi çekmiyordu. Neyse, 1963'de öğretmen oldum. Altı yıl köy öğretmenliği yaptım. İki yılı Mardin yöresinde geçti öğretmenliğimin. Böylelikle ilk kez doğunun bir yerini görmüş oldum. Sonra Atatürk Eğitim Enstitüsüne girdim ve 1972'de bitirdim."

"Kıyım nasıl başladı?"

"1972 - 73 öğretim yılında Adıyaman ilinin Besni ilçesindeki Erkek Öğretmen Okulunda göreve başladım. Kısa zamanda çevreyi, okulu, arkadaşları tanıdım. Türkiye'nin her tarafında olduğu gibi, burada da ilericiliğe, devrimciliğe, Atatürkçülüğe karşı bir gurup oluşturulmuş. Öğrencileri bölücülüğe yönelten bir düşüncenin, bazı gerici yönetici, toprak ağası tarafından desteklenip körüklendiğini gördüm.

Çalışmalarımda, Atatürk'ün devrimci düşüncesinden yana, bölücülüğe karşı oluşum, okumayı ve okutmayı sevişim, halktan yana davranışlarım, öğrencileri okumaya ve çevreeyi tanımaya sevkedişim, devrimcilere cephe alan güçleri tedirgin etti. Çünkü kendileri, köylerden gelen yoksul halk çocuklarının dinsel duygularını sömürerek onları "milliyetçi" yapmayı iş edinmişlerdi. Bu öğrencileri bana karşı da kışkırtmaya başladılar. Öteki devrimci arkadaşlara karşı da kışkırtıyorlardı ama asıl hedef ben ve ruhbilim öğretmeni İhsan Yinanç'tı. Birinci yılı böylece atlattık.

1973 - 74 öğretim yılındaki çalışmalarımız daha bilinçle sürüp giderken Adıyaman il ve ilçe Töb-Der Şubeleri beni bölge temsilcisi seçtiler. Çevreyle ilişkim arttı. Bu arada, Besni'de Töb-Der şubesinde kurduğumuz kitaplıktan öğrencilerin kitap alıp okuması, benim de ders saatları dışında orada olmam, gerici güçlerin tedirginliğini artırdı. Bu güçler, derneğin kitaplarını toplama, derslerde arama yaparak kitap toplama girişiminde bile bulundular. Beni de yukarıya şikâyet ettiler. Müfettişler geldi ve böylece kıyım başlamış oldu..."

"Müfettişin yöneltti ği sorular nasıldı?"

"Şöyleydi sorular :

— Derslerinizde konu ile ilgili olmayan afişlerin yazılmasına göz yumduğunuz iddia ediliyor?

— Öğrencilerinize derslerle ilgili olmayan kitaplar tavsiye ettiğiniz iddia ediliyor? Cevaplayın.

Soruları cevapladık. 5 Şubat 1975 tarihinde, yani Ecevit döneminde ve de Mustafa Üstündağ'ın kendisi gibi Amerika görmüş Öğretmen Okulları Genel Müdürü Celâl Şentürk imzasıyla (Bakan adına imzalanmıştı) şöyle bir yazı geldi : "Geçirdiğiniz soruşturma sonucu, derslerinizde konu ile ilgisi olmayan "Bağım-Türkiye - Emekçi Halk" gibi afişlerin yazılmasına göz yumduğunuz, düzenlenen raporda belirtilmektedir.

Hakkınızdaki inzibati yönden uygulanacak işleme esas olmak üzere T. C. Anayasası uyarınca 7 gün içinde yapacağınız savunmanın gönderilmesini rica ederim."

"Yanıtınız ne oldu buna?"

"Şöyle yanıtladım bu soruları : Derslerimde konu dışı afiş yapdırdığım iddiası, beni suçlamak için, öğrencilerin yazdığı blok yazılar içinden kasıtlı olarak çıkarılmış sözler yüzünden. Hiçbiri öğrencilerce tekbaşına yazılmamıştır. Örneğin Bağımsız Türkiye sözü Atatürk'ün söylemiş olduğu bir paragraflık bölümden alınmıştır. O paragrafın tamamı şöyledir :

"Tam bağımsızlık demek, siyasi, mali, ekonomik, yargı, askerlik ve kültür gibi her alanda tam bağımsızlık, tam özgürlük demektir. Bu saydıklarımın herhangi birinin bağımsızlığından yoksunluk, ülkenin gerçek anlamıyla tüm bağımsızlığında yoksunluğu demektir. Tam bağımsızlık benim karakterimdir. Bir millet eğer bağımsızlıktan yoksun bırakılmışsa, sömürü için en iyi ortam hazırlanmış demektir."

Emekçi halk deyimi de, yine Atatürk'ün "Biz halk hükümetiyiz. Sosyal doktrin itibariyle biz hayatını istiklalini kurtarmak için çalışan işçileriz, zavallı bir halkız..." diye başlayan paragrafından alınmıştır. Bu paragraf ta öğrenciler tarafından tam metin olarak yazılmıştır. Değindiğim ve de öğrencilerimin yazdığı Atatürk'ün sözlerine candan katılıyorum. Bunları söylemek ve yazmak suçsa, bu suçu kabul ediyorum, dedim ve gereğini bilgilerinize arzederim diye yazıp yolladım..."

"Sonra?"

"Yetmişdördün on aralığında İnsan Hakları günü dolayısiyle bir pano hazırladık. Dünya insanlarının ezilmekten, açlıktan kurtarılma haklarıyla ilgili resim ve yazılar yer alıyordu panoda. Bu yazı ve resimler UNESKO'nun çıkardığı Görüş dergisinin Ekim 1973 sayısından alınmıştı. Kaymakam Şükrü Samur okula gelerek bizim bu yazı ve resimleri toplayıp dairesine götürmüş. Kışkırtıcı nitelikte bulmuş bunları. Benim gazetelerden kestiğim yazıları da tehlikeli bularak alıp götürmüş. Bunlar, Sevgi Soysal'ın "Bizim Kadınlarımız", bir yabancı yazardan çevrilmiş "Eğitimde Kadın Hakları", İlhan Arsel'in "Şeriat ve Kadın", Ercüment Akaryüz'ün "Özgürlük ve Kadın" adlı yazılarıydı. İlki Yeni Ortam'dan, ikincisi Halkçı'dan, üçüncüsü Cumhuriyet'ten ve sonuncusu da Yeni Ortam'dan kesilmişlerdi. Bunları kendisi inceledikten sonra götürüp savcılığa vermiş Kaymakam, Aradan bir ay geçince beni çağırdı. Hazırlamış olduğumuz panoda öğrencileri kışkırttıcı resimler teşhir ettiğimizi ileri sürüyor. "Resimler kışkırtıcı değildir, Bakanlığın okullara gönderdiği Görüş dergisinden alınmışlardır, diye yanıtladım.

Bunun üstüne yine bir Bakanlık Müfettişi geldi okula. Çağırınca gittim. Yazılıp hazırlanmış üç soru sürdü önüme :

— Derslerde öğrencilere sol slogan öğrettiğiniz idda ediliyor?

— İnsan hakları ile ilgili panoda, gazetelerden kestiğiniz kupürlerde öğrencileri kışkırtıcı resim ve yazıları teşhir ettiğiniz iddia ediliyor?

— Panoda, bazı kişileri hedef alan sömürücülükle ilgili resimleri sergileyip öğrencileri kışkırttığınız iddia ediliyor, ne dersiniz?

Dünyada ondört dilde, bu arada bizde basılan bir derginin resim ve yazıları olduğunu söylemekle yetindim. Gazetelerden kestiklerimse herkesin okuduğu, kovuşturma açılmamış olağan yazılar...

"Kovuşturmanın ve de soruşturmanın sonu ne oldu?"

"Soruların yanıtını aldıktan sonra sonra müfettiş benimle birlikte resim ateliyesine geldi. Birşeyler aramaya başladı. Sonunda da Atatürk'ün sözlerinden oluşan ve yukarda sözünü ettiğimiz blok yazıları alıp götürdü. Bunların yanında şu blok da vardı :

"İhtiyaçların pençesinde kıvranan insanlar özgür insanlar değildir." Bu söz Roosvelt'indir.

Başka bir soruşturma geçirmedim. Fakat tehditler, kışkırtmalar ve hakkımda olumsuz propaganda sürdü. Yaz tatili için köyüme geldiğimde, öğretmen okulu müdüründen bir yazı aldım. Yazıda İhsan Yinanç öğretmenle birlikte görevden uzaklaştırıldığımız bildirliyordu. Şimdi köyümde bekliyorum..."

"Üzülüyor musun?"

"Neyeymiş üzülmek? Üzülmek korkaklıktır. Yaptıklarıma mı üzüleceğim? Hiçbir şey yapmadım ki. Yaptıklarımın azlığına üzülürüm, üzülecek olsam..."

kimden yana?

dr. turhan temuçin

Bu MC iktidarı kimden yana? Kendinden yana olduğunda kuşku yok. Bir de gene biz kuşkusuz sermayeden, para babalarından ve Türkiye'nin egemen çevrelerinden yana. Ama ne var ki, insanın kendinden yana olması, bir belli çevrenin iktidarı olması genellikle sorunu çözümlemez.

MC iktidarı iş başına geldiğinden bu yana, işçi sınıfı adına, çalışan, tek varlığı olan emeğini değerlendiren emekçiler adına hiç bir girişimde bulunmamıştır. Girişimde bulunmak ne söz? Bir de işçi sınıfının şimdiki olanaklarını ve çıkarlarını bozabilmek ve işçi sınıfını sermayenin kulu, kölesi yapabilmek için elinden geleni geri komamıştır.

İşçileri memur yapabilmek girişimi, sermaye çevreleri ile iktidarın ortaklaşa düzenledikleri bir oyundu. Bu oyun başlangıçta tutacak gibi göründü. MC nin bir genel müdürü bu işe baş koydu. S.S.K. daki işçilere en aşağılık uygulamalar yapıldı. Memur olabilmeleri için tuzaklar hazırlandı. Böylece sendikal dayanağın ortadan kaldırılması; işçinin işveren olan devletin karşısında güçsüz olabilmesi için Bizans oyunları çevrildi.

Peki sonunda ne oldu? İşçi sınıfından yana olmayan bir anlayış yenilgiye uğradı. İşe baş koyan genel müdür başını verdi ve devreden çıktı. Çabaların tümü boşa gitti. İşçinin gücünü bilmeyenler için örnek alınacak bir dersti bu.

İş barışı altında oynanmak istenen oyunlar nedir? İş barışı demek işçilerin grev yapmaması, işverenin keyfince bacak atması demek mi? Lokavtı hiç düşünmeyen, lokavt yapan işverenin yakasına hiç yapışmayan anlayış kimden yanadır acaba? İş barışı adı altında oynanmak istenen oyun işçinin ağzı var, dili yok bir ırgat olarak kalması mıdır?

Ücretler dondurulsun diyorlar bir de. Kimin ücretleri dondurulsun? Elbette işçinin. Ya kârlar, ya işçinin sırtından çıkarılan kârlar ne olsun Onlar olduğu gibi kalsın. O'duğu gibi kalsın ki, ücretleri dondurulan, boğaz tokluğuna çalışan işçi ne direnmeği düşünebilsin, ne de grev yapabilmeği. Ne güzel, ne iyi ama biraz akılıca bir iş değil mi?

Akıl akıl da, bunun neresi akıl acaba? Sırtına binip tepineceğin insanların ekmeğini kesmek de pek akıl olmaz. Kimden yanadır şimdi bu anlayış? İşçiden değil elbette. Çıkar çevrelerinin, doymak bilmeyen çevrelerin çıkarlarından, hünkârlığından yana.

İşçilerin yılda bir kez bayramlarını bile kutlamalarına izin vermeyen ve 1 Mayıs'ın şanlı yürüyüşünü "Kızıl güneşin doğmasını bekleyenler" diye tanımlıyanlar acaba kimden yana? Metropolitan burjuvanın düzenlediği festivallere, törenlere, şölenlere ve Hilton otelinin tavanını delik deşik eden milyonluk düğünlere hiç karşı çıkan var mı. Sahi ne oldu acaba geçen yıl Hilton otelinin tavanını kurşunla delik deşik edenler? Onların ne olduğu kimseye malûm olmadı. Ama bir mayıs işçi bayramında iki genç öldü, pek çok kişi tutuklandı ve pek çok kişi hakkında da soruşturma açıldı. Soruşturma açılanlara soruyorlar :

— Niye katıldınız 1 Mayıs bayramına, diye.

Sorsanıza niye katıldınız o tabancalı düğünlere, niye katıldınız o görkemli festivallere ve niye katılıyorsunuz o allı pullu şenliklere?

Bunlar sorulmaz. Bunları sermayanlar kimden yana acaba? Kimden yana olduğu önemli değil, kimden yana olmadığı çok önemli. Onlar vananın çelik kolunu çeviren bilekten, ekmeği fırına atan elden ve yakacağımızı yerin altından çıkaran yürekten yana değiller.

Ve sonra en akılları başlarında olanlar bile kalkıp, falan iş yerindeki işçinin bilmem hangi bürokrata yakın ücret aldığını söylüyor. Alacak ya, elbette alacak. O ücrette gözünüz varsa, haydi bakalım hodri meydan, geçin o ücreti alan işçinin yerine de, yaptığı işi yapın bir görelim bakalım yapın bakalım içinde oturduğunuz konutun kanalizasyon şebekesini, sallayın bakalım küreği grizu korkusu altında Zonguldak kentinin bin metre derinliklerinde linyit kömürüne! Silin süpürün bakalım kentlerimizin sokaklarını ve çıkın minarenin tepesine de çatısını çatın. Yapın bu işleri de ondan sonra söyleyin alınan ücretin çok ya da az olduğunu.

Şimdi kimden yanadır bunlar, bu işçinin yaratıcı gücünü değilde aldığı ücreti görenler? Kimden yanadır ya telefon konuşmaları ile milyonları cebe indirenleri hiç görmezlikten gelenler?

İşçiden yana olmayanlar, emekçinin hakkını savunmayanlar sonunda yanaşmak isteyecekler, ücretsiz vekâlet almak isteyecekler ama pek para etmeyecek bu gecikmiş günah çıkartmalar.

İnsan gibi yaşamak istemekten başka hiç bir suçu olmayanlardan yana olmayanlar, göreceklerdir ki gerçekte kendilerinden yana bile olamıyacaklardır.

Tarih bunu bir çok kez kanıtlamıştır çünkü.

bir öykümüz var

NEFEL

zeyyat selimoğlu

— Torun, diyor eski kaptan, o torun, diyor, bildırcın şu karşıdan celecek.

Eliyle karşıları gösteriyor, çok ötelerı. Çocuk gözlerini kısıp bakıyor alaca karanlıkta. Bakıyor bakıyor, sisten pustan başka bir şey göremiyor, canı sıkılıyor. Ardından durdukları nefelin ağı, deniz ile göğün bir parçasını bal peteği gibi kaplamış. Gün yakın. Doğan günün yarı aydınlığı ağın ilmeklerini ortaya koyuyor artık. Ama karanlık henüz tam çekilmemiş. Eski kaptan bir iki yürüyor, çakıl taşları gıcır gıcır gıcırdıyor ayaklarının altında. Durunca, çakılların gıcırtısı da duruyor. Kıyıya çarpan küçük dalgaların şıpırtısı kalıyor yalnız.

Eski kaptan, eğilip yere oturuyor nefelin dibine, yerleşmek için bir iki kıpırdıyor, çakıllar yeniden gıcırdıyor altında. Cebinden paketini çıkarıp bir sigara alıyor, dudaklarına iliştiriyor, ardından teneke çakmağını çıkarıyor, çakıyor. Çakmağın üzerine eğilen yüzü, alevin ışığında şöyle bir görünüyor. Şöyle böyle. Kemikli, çizgileri bol bir yüz, sakalı uzamış. Sigarayı tutuşturup bir iki soluk çekiyor. Öksürüyor öksürüyor. Sırtının kamburu çıkıyor öksürüp tıksınırken, sarsılıyor, sarsılınca, altındaki çakıllar yeniden gıcırdıyor.

— Hay Allah kahretsun, diyor, bu oksuruğu...

Derin bir soluk alıyor. İç geçiriyor. Boğulur gibi :

— Bu nefeli diyor, çimse kuramaz boyle!

Yeniden öksürüyor, Ah ediyor, of ediyor, susuyor gine. Torunu yaklaşıp yanına oturuyor.

— Bıldırcın, diye soruyor torunu, nereden geliyor?

Eski kaptan eliyle gine karşıları, denizin ötelerini, gösteriyor.

— Dedum ya, diyor, karşıdan, denuzun otesindeçi yabanci memleçetten.

Çocuk çenesiyle ileriyi gösteriyor.

— Denizi geçip mi gelir?

— Oyla ya.

— Hiç konamadan mı?

— Hiç konamadan mı?

— Yorulmaz mı?

— Yorulur.

Çocuk susup düşünüyor bir süre. Bir an, sessizlik büyüyüveriyor yeniden, suyun şıpırtısından başka bir ses duyulmaz oluyor. Nefelin iki direği arasına gerilmiş ağın ilmekleri daha bir açıkça görünüyor artık. Gece geriliyor. Sabahın ayazı keskin. Sessizliği çocuk bozuyor.

— Bıldırcın neden geliyor? Neden olduğu yerde kalmıyor?

Eski kaptan, şöyle bir yan yan bakıyor torununun yüzüne.

— Açluktan, diyor, yokluktan. Açluk adamı harekete çeçurur.

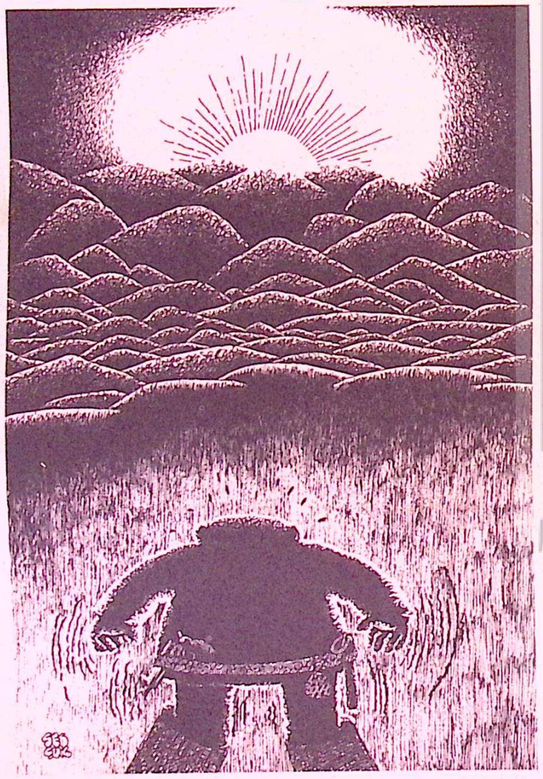

— Bu nefeli, diyor, çimse kuramaz böyle!

Çocuk, dedesinden yana dönüp soruyor :

— Çok bıldırcın yakaladın mı bu nefelle sen?

— Çok, diyor eski kaptan.

— Ne zaman?

— Esçiden.

Çocuk susup düşünüyor.

— Bıldırcın ne zaman gelecek?

— Belli olmaz, diyor eski kaptan. Ne var, darlandun mi?

— Yok, diyor çocuk.

Eğilip yerden bir çakıl alıyor, elinde bir tarttıktan sonra, fırlatıp atıyor çakılı.

— Kaptansız gemi gibi mi?

— ...

— Bıldırcın kaptansız gemi gibi mi bindirir?

Eski kaptan bir karşılık vermiyor, nefele doğru ilerliyor sinirli, torununa arkasını dönüyor, elleriyle ağı bir yoklayıp düzelttikten sonra, iyice kıyıya yaklaşıyor, denize karşı duruyor, kıyıda kalıp. Çocuk, nefelin ağı ardından bakıp duruyor dedesine. Dedesi ne yapacak diye bakıp duruyor. Nefelin ağı ardından bakıldı mı, dedesi küçücük parçalara ayrıl. Taş havada süzülüp az ötede denize düşüyor, cup diye bir ses çıkarıyor.

— Bıldırcın bu taş gibi, havada süzülüp de gelecek değil mi?

— Tipki oyle, diyor eski kaptan.

— Karşısında ağı görünce yol değiştirmez mi?

— Değişturemez, diyor eski kaptan.

— Neden?

— Bıldırcınun kuyruğu çok kisadur, oumen yapamaz, bodoslamadan ağa bindirur.

— Kaptansız gemi gibi mi bindirir?

Eski kaptan bir karşılık vermiyor, nefele doğru ilerliyor sinirli, torununa arkasını dönüyor, elleriyle ağı bir yoklayıp düzelttikten sonra, iyice kıyıya yaklaşıyor, denize karşı duruyor, kıyıda kalıp. Çocuk, nefelin ağı ardından bakıp duruyor dedesine. Dedesi ne yapacak diye bakıp duruyor. Nefelin ağı ardından bakıldı mı, dedesi küçücük parçalara ayrıl. Taş havada süzülüp az ötede denize düşüyor, cup diye bir ses çıkarıyor.

— Bıldırcın bu taş gibi, havada süzülüp de gelecek değil mi?

— Tipki oyle, diyor eski kaptan.

— Karşısında ağı görünce yol değiştirmez mi?

— Değişturemez, diyor eski kaptan.

— Neden?

— Bıldırcınun kuyruğu çok kisadur, oumen yapamaz, bodoslamadan ağa bindirur.

— Kaptansız gemi gibi mi bindirir?

— ...

— Bıldırcın

TÜRKİYE'DE işçi eylemleri

TOFAŞ'ta bir işçi öldürüldü iki işçi ağır yaralandı

Tofaş Otomobil Fabrikası önünde "Bozkurt Amblemli" bildiri dağıtan Türk - İş'e bağlı sarı Türk Metal - İş Sendikası yöneticileri ve komandolar, bildirileri almayan DİSK MADEN - İŞ üyesi işçiler üzerine ateş açmışlardır. Muharrem Çetinbaş adlı devrimci işçiyi öldürmüşler, Esat Burkan ve yol kenarında hat çekimi yapan bir PTT işçisinide ağır yaralamışlardır.

Devrimci işçiler olay sırasında işçi düşmanı Türk Metal - İş yöneticilerinden Baki Yeşiloğlu ve sarı sendikanın eski başkanı Bilge İleri'yi olay yerinde yakalamışlardır.

Saat 16.00 sıralarında Tofaş Otomobil Fabrikası önüne gelen 3 minibüs dolusu Türk Metal - İş'e mensup komando burada "Bozkurt Amblemli" bildiri ve Türk - Metal - İş sendikasının dergisini dağıtmak istemişlerdir. Bu sırada ikinci vardiya için fabrikaya gelen işçiler komandolara karşı tepki göstererek bildiri ve dergileri kabul etmemişlerdir. Bu tepkiyi gören Türk Metal - İş yöneticileri ve komandolar işçilere saldırmışlardır. Devrimci işçiler kendilerine silâh sopa ve zincirle saldıranlara karşılık verince olaylar büyümüştür.

Bildiri dağıtan komandolar minibüslere binerken Ankara plâkalı Türk - İş'in eğitim aracı olan bir minibüsten yaylım ateşi açmışlardır. Bu yaylım ateşi sırasında saldırganlar Tofaş'ta çalışan devrimci işçilerden Muammer Çetinbaş, Esat Burkan ve bir PTT işçi ağır yaralanmıştır. Muammer Çetinbaş kaldırıldığı SSK hastanesinde ölmüştür.

Olaylar sonunda ölüm haberi kısa zamanda duyulmuş TOFAŞ, Renault, Mako, Bosch, SKT Maysondaki ve diğer işçiler işyerlerini bırakarak SSK hastanesi önüne gelerek cenazeyi almak istemişlerdir. Polis daha sonra Çetinbaş'ın cenazesini memleketi olan Karamürsel'e götürmüştür.

SSK hastanesinden ayrılan işçiler Maden - İş önünde toplanarak durumu kınamışlardır. Maden - İş temsilcilik binası önünde toplanan işçiler Maden - İş bölge temsilcisi Selim Mahmutoğlunun yaptığı konuşma üzerine dağılmışlar ve işbaşı yapmıyacaklarını açıklamışlardır.

Olaylarla ilgili olarak DİSK yürütme ve başkanlar kurulu olağanüstü toplantıya çağrılmıştır.

TOFAŞ Fabrikası önünde meydana gelen çatışmadan sonra Bursa'nın en büyük üç fabrikası TOFAŞ, Renault Mako'da şalterler indirildi, gece üretim durdu. İşçiler uzun süre SSK hastanesi önünde beklediler. Sonra sessiz bir yürüyüş yapıp dağıldılar.

TOPKAPI ŞİŞE CAM SANAYİİ VE GÖKYİĞİT CAM SANAYİİ İŞYERLERİNDEKİ GREV DEVAM EDİYOR

DİSK'e bağlı Hürcam - İş Sendikasına üye işçilerin çalıştığı Topkapı Şişe Cam ve Gökyiğit işyerlerinde 16.6.1976 günü başlayan grev devam ediyor.

Daha önceleri Topkapı Şişe Cam Sanayii, Teknik Cam Sanayii, Gökyiğit Cam Sanayii, Çayırova Cam Sanayii, Cam Elyaf Sanayii, Cam İşleme Sanayii, Anadolu Cam Sanayii olmak üzere 7 işyerinde yetkili olan Hür Cam - İş Sendikası toplu iş sözleşmesi görüşmelerini sürdürmekte idi. İşverenlerin uzlaşmaz bir tutum içine girmesi bazı işyerlerine polis ve jandarma çağırması işçilerin, işçi temsilcilerinin işlerine son vermek isteyerek toplu sözleşme görüşmelerini etkilemek istemesi sonuç vermemiş ve sendikanın grev kararına karşılık işveren LOKAVT ilan etmişti.

DİSK Yürütme Kurulu olayı görüşmüş ve işverenler sürdürülecek görüşmelere katılması için T. Maden - İş Genel Sekreteri Mehmet ERTÜRK'ün başkanlığında Hürcam - İş Genel Başkanı Ali ŞAHİN, Yönetim Kurulu üyesi Celal TOPRAK ve Sendika tarafsız aracısı olarak Toygun ERASLAN'dan oluşan bir ekibi görevlendirmişti.

İşverenlerin temsilcisi durumunda olan Cam Seramik İşverenleri Sendikası ile yapılan üç toplantıdan da biri sonuç alınamamış, işverenler işçilerin haklı isteklerini kabul etmemişti.

TEK İŞYERLERİNDE 2900 İŞÇİ ÜCRET ZAMMI DIŞINDA KALDI

Kısa adı Tek - İş olan DİSK'e bağlı Türkiye Enerji Tevzi ve Tesis İşçileri Sendikası Genel Başkanı Selahattin Sayın, düzenlediği basın toplantısında, "Tes - İş yöneticilerini işçiyi satılık bir metâ durumuna düşürmekle" suçlamıştır.

5 aydır TEK Genel Müdürlüğünün DİSK Tek - İş Sendikalarıyla yürüttüğü sözleşme görüşmelerinin karar döneminde Tes - İş'in işverene işçiler arasında ayırım yapan bir sözleşme önerisinde bulunduğunu, bu öneri doğrultusunda da 10 bin 800 işçiden 2 bin 900'ünü zam dışı bırakan bir sözleşme imzaladığını belirten Tek - İş Genel Başkanı Selahattin Sayın, sözlerini şöyle sürdürmüştür. "Böyle bir sözleşmeye imza atamıyacağımızı, ister üyemiz olsun, ister olmasın anlaşmayı kesinlikle kabul edemiyeceğimizi işverene bildirdik.

Kurumda çalışan tüm işçilerin yaptıkları işe göre aynı ücreti almalarını sağlayıncaya kadar mücadelemiz sürecek. Bakanlık ta buna bir çözüm getiremezse yetkili olduğumuz tüm işyerlerinde grev bir hak olarak uygulanacaktır."

Tek Genel Müdürlüğü yetkilileri ile Tes - İş yöneticileri arasında imzalanan sözleşmede yevmiye ortalamaları yüksek olduğu gerekçesiyle, Hopa, Anbarlı, Silahtaraga işyerlerinde çalışan işçilerin Tunç Bilek, Afşin, Köycülük, işyerlerinde çalışan işçilerin de Tes - İş istemediği için zam uygulaması dışında bırakıldıkları açıklanmıştır.

HİLTON OTELİNDE 450 İŞÇİ ÜYE OLMADIKLARI SENDİKANIN SÖZLEŞMESİNE KARŞI ÇIKTI

- Sahte Giriş Fişleriyle yetki alındığını iddia eden işçiler Turizm-İş'e üye olduklarını ve bu sendikayla sözleşme yapılmazsa doğacak olaylardan sorumlu tutulamayacaklarını bildirdiler, işverene de yazılı bildirim yaptılar.

Toplu sözleşme yetkisinin saptanmasında referanduma engel olucu bir ortamın oluşturulmasından sonra bazı işyerlerinde çoğunluk sendikasına sözleşme yetkisinin verilmemesi çeşitli tepkilere ve oluşumlara yol açmaktadır. Nitekim Hilton Oteli'nde de aynı durumla karşılaşılmış, işçilerin çoğunluğu Turizm - İş'e üye oldukları halde, sözleşme yetkisi OLEYİS'e verilmiştir.

Bunun üzerine, Hilton'da çalışan işçiler otel müdürlüğüne başvurarak yazı ile şunları belirtmişlerdir :

"Bildiğiniz üzere, işyerinizin büyük bir işçi çoğunluğunu teşkil eden biz işçiler, tam bir kararlılık içinde, işverenliğiniz ile sahte üye fişlerine dayanarak -ki bu sahtecilik İstanbul C. Savcılığının yürüttüğü büyük kamu davaları ile açığa çıkmış ve kanıtlanmıştır.- Toplu sözleşme yetkisi alan azınlık sendikası (T. OLEYİS) arasında yürütülen görüşmeleri büyük bir dikkatle izlemekteyiz.

Yine bildiğiniz üzere, bizler daha önce de sizlere yaptığımız yazılı bildirimimizle bu azınlık sendikasının bizi temsil edemeyeceğini, bu sendika ile yapılacak bir sözleşmenin bizi bağlamayacağını, böyle bir olayın işyerindeki iş düzenini temelinden sarsacağını, giderilmesi imkânsız rahatsızlıkların doğumuna yol açacağını, bu itibarla da bu azınlık sendikası ile -sahtecilikle- alınmış yetkisine rağmen- bir grev kararına karşı isteyeceğimiz grev oylaması talebiyle sahtecilikle alınan -gerçeği yansıtmayan- toplu sözleşme yetkisinin ortadan kaldırılacağını peşinen bildirmiştik.

Bölge Çalışma Müdürlüğünde yapılan uzlaştırma toplantılarının vardığı bu aşamada, biz işyerinin büyük çoğunluğunu oluşturan işçiler olarak, sizlere önceki bildirimimizdeki düşünce ve istemlerimizi (başkaca geçerli hiçbir çözüm yolu kalmamış olduğu için) işyerinin hayatiyeti ve işyeri iş düzeni açısından zorunlu bulunduğu için tekraren özellikle belirtiyoruz."

Öte yandan Hilton'daki 450 devrimci işçi adına açıklama yapan bir grup sendikacı, işyerinde grev oylamasını zorunlu görmüşlerdir.

GIDA-İŞ, ÇATALCA GIDA SANAYİİNDE GREV KARARI ALDI

DİSK'e bağlı Gıda - İş Sendikasının iki işyerinde başlattığı grevler devam ederken Adana'da kurulu Siba - Silikat Sabun Fabrikasında ki grev imzalanan toplu sözleşme ile sona erdi.

Mersin Çuka Birlik Nebati Yağ Fabrikasında sürdürülmekte olan ve 220 işçiyi kapsayan grev 77. gününü doldururken, Bossa Un Fabrikası işçilerinin grevi 29. gününü tamamladı.

Ayrıca Çatalca Gıda Sanayi A.Ş. nin Çatalca Kaleiçi Havuzlu Çiftliğinde çalışan işçileri örgütleyerek toplu sözleşme yapma yetkisini alan DİSK'e bağlı Gıda - İş Sendikası işverenin toplu sözleşme görüşmelerine katılmaması üzerine grev kararı aldı.

DİSK'E BAĞLI SENDİKALARIN SÜRDÜRDÜĞÜ GREVLER

SENDİKA	İŞYERİ	GÜN SAYISI	İŞÇİ SAYISI
BASIN - İŞ	Hürayd›n Gazetesi (AYDIN)	752	42
LASTİK - İŞ	Çupasan (Mersin Çukurova Plastik Fb.)	351	47
"	Kent Lastik İzmir	112	300
MADEN - İŞ	Ank. Kaya Döküm ve Mak.	310	31
"	İzsal	222	720
"	Tokez Koll. Şti. (İZMİR)	147	108
"	Altılar San. A.Ş. (İST)	154	350
PETROL ve KİMYA SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI	Sakarya'da 4 Benzin İstasyonu	275	20
"	Evma Sanayii A.Ş.	116	240
"	Marshall	92	350
ASİS	Elka	221	850
TEKNİK - İŞ	Futbol Federasyonu	160	50
GIDA - İŞ	Çuko Birlik Mersin	77	220
TEKSTİL	Bayrak Kom. Şti.	84	29
PETKİM - İŞ	MKE Antalya Pil Fb. ANK	242	280
GIDA - İŞ	Bossa Un Fabrikası	29	49
HÜRCAM - İŞ	Topkapı Şişe Cam. Fb.	13	850
"	Gökyiğit Cam. San.	13	200

DÜNYADA işçi eylemleri

POLONYA'DA İŞÇİLERİN GREVE GİTMESİ ÜZERİNE, HÜKÜMET GIDA MADDELERİNE YAPTIĞI YÜZDE 100 DOLAYLARINDAKİ ZAMMI GERİ ALDI

OLAYLARIN ÇIKMASINDAN 34 SAAT SONRA, BAŞBAKAN ZAMMIN RAFA KALDIRILDIĞINI BİLDİRDİ

Polonya hükümetinin 5 yıl süre ile besin maddelerine zam yapmamayı taahhüt etmesine rağmen yüzde 100'e yakın zam yapması sonunda patlak veren işçi hareketleri ve gösteriler karşısında bu zamdan vazgeçilmiştir.

Olayların çıkmasından 34 saat sonra kararı Başbakan Pioter Jaroszewicz radyoda açıklamış ve "Zam konusunun rafa kaldırıldığını partamentodan iptalini istediğini" bildirmiş fakat olaylara değinmemiştir.

Polonya hükümetinin besin maddelerinin fiyatlarını arttırmaya karar verdiğini açıklamasından sonra büyük tepki gösteren işçiler, fabrikalarda grevlere gitmişler ve başkent Varşova'nın güney ve batı kesimlerindeki demiryollarına barikatlar kurarak demiryollarını sökmüşler, bu arada da iki trenin raydan çıkmasına sebep olmuşlardır.

Olaylardan hemen sonra, Gransk ve Gidinga limanlarında 1970 yılında meydana gelen işçi hareketlerinin bir eşini yaratmamak için Başbakan Piotr Jaroszewicz, işçilerin bu sert tepkisi karşısında hükümetin ekonomik tedbirlerle ilgili aldığı kararlar yenilden gözden geçireceğini açıklamıştır. Bu, zam kararının geri alındığı şeklinde yorumlanmıştır.

Meydana gelen olaylarda Komünist Parti Lideri Edward Gierek'in çok güzel bir siyasetle işi idare ettiği ve kesinlikle polise, işçi hareketlerine müdahale edilmemesi emri verildiği öğrenilmiştir. Grevcilerin, hükümetin zam yapma kararını geri aldığını öğrenmelerinden sonra grevler ve gösterilere son vererek dağıldıkları verilen haberler arasındadır.

Olayların en çok Varşova yakınlarındaki Ursus traktör fabrikasında yaygın olduğu ve polisin işe müdahale etmemesine rağmen güvenlik ekiplerinin helikopterle fabrikanın üstünde dolaştıkları ifade edilmektedir. İşçiler ayrıca Varşova yöresindeki Polonya yapısı Fiat marka otomobil üreten Zeren fabrikasında da greve gitmişlerdir.

Olaylardan sonra bir hükümet sözcüsü, et, balık, kümes hayvanları, tereyağı ve bazı sebzelere zam kararının durdurulduğunu ve yeni bir tasarı hazırlamak için de halk arasında anket yapılacağını bildirmiştir.

POLONYA'DA FİYAT ZAMMI KONUSU TABU

Batılı diplomatlara göre Polonya hükümeti için fiyat zammı konusu tabu'dur. Polonyalı işçi bir fiyat zammı karşısında o sıradaki hayat standardını düşürmemek için elinden geleni yapacak ve gerekirse her türlü şiddet hareketini göze alabilecektir. Gierek'in altı yıllık iktidarında ücretler devamlı arttırılırken benzin ve içki gibi maddelere zam yapılmış, ancak hükümet her zaman Polonya halkının hayat standardını alt üst edecek sert tedbirler almaktan kaçınmıştır.

Ancak hükümetin bu çekingenliği siyasal bakımdan verimli sonuçlar verirken ekonomik bakımdan ülkeyi patlayıcı bir noktaya sürüklemiştir.

RODEZYA'DA MADEN İŞÇİLERİNİN GREVİ GİDEREK YAYILIYOR

SALISBURY — Rodezya'da 2 bin maden işçisinin 26 Haziran günü başlattıkları grevin gittikçe yayıldığı ve greve 500 maden işçisinin daha katıldığı bildirilmiştir.

Yetkililer greve giden işçilerin can güvenliği ve ücret artışı istediklerini bildirmişlerdir.

Öte yandan Parlamento'da bir açış konuşması yapan Rodezya Devlet Başkanı John Wrathall, ülkelerinde her geçen gün artan sosyal huzursuzluklara değinmiş, ekonomik güçlüklerin yanı sıra tedhişle de mücadele etmek zorunda kaldıklarını belirtmiştir. Rodezya Devlet Başkanı, ABD ve İngiltere'yi ülkelerine Mozambik'ten gelen gerilla'lara cesaret vermekle suçlamıştır.

Wrathall ayrıca, ABD ve İngiltere'nin Rodezya'da siyah ve çoğunluk hükümetinin bir an önce kurulmasını istediğini hatırlatmış ve İngiltere ile ABD'nin bu tavrının tedhişçileri cesaretlendirdiğini ileri sürmüştür.

Rodezya hükümetinin, İngiltere ve ABD'nin bu tutumunu çok hatalı bulduğunu belirten Wrathall, Rodezya'da da beyazlar yönetimden çekilirse Afrika'nın güneyinin Sovyetler Birliği'nin uydusu haline geleceğini iddia etmiştir.

İSPANYA

DSF Sekreterliği, İspanya, İçişleri Bakanı Manuel Fraga Iribarna'ye çektiği telgrafta şöyle demektedir :

"Dünya Sendikalar Federasyonu, 29 Mart Pazartesi günü Marcello CAMACCHO'nun ve başka işçi önderleriyle demokratların tutuklanması ve hapsedilmesini nefretle protesto eder.

Frankocu rejimin işçi düşmanı ve anti-demokratik siyasetini izleyen bugünkü hükümetin baskıcı davranışları tüm ülkelerin sendikaları ve emekçilerinin tepkisini çekmektedir.

Baskıya karşı özgürlükler için İspanyol halkı ve emekçilerinin mücadelesiyle tam bir dayanışma içinde olan DSF Marcelino Camacho ve tutuklanan diğer demokratların derhal serbest bırakılmasını, siyasal ve sendikal tutuklulara af, sendikal ve edemokratik hak ve özgürlüklerin yerleştirilmesini talep eder."

MEKSİKA

Otomobil emekçileri hayat pahalılığını protesto ediyor.

Sanayinin önemli sektörlerinde yapılan grevlerle, Meksika İşçi hareketi, Şubat ayından bu yana, hayat pahalılığını protesto ediyor. "Diesel Nacional" adlı bir devlet otomobil şirketinde çalışan 7400 emekçinin, ücretlerin% 40 arttırılması için başlattıkları genel grev bu protesto gösterilerinin bir parçası olarak devam ediyor.

URUGUAY

Gelen haberlere göre Uruguay'da yurtsever ve demokratik güçlere karşı girişilen baskı devam etmektedir. Son aylarda, 600'ü aşkın aydın, sendikal örgütlerin ve siyasal partilerin yöneticileri ve militanları tutuklandı. Uruguay hükümetinin de onayladığı Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 87 ve 98 nolu hükümleri çiğnedi. Sendika lokalleri tahrip edildi ya da tutuklananların sorguya çekilip işkence edildiği hapishanelere dönüştürüldü. Uruguay İşçi Sendikaları Konfederasyonu (CNT)'nin başkan Vekili Vladimir Turiansky'nin; Uluslararası Metal İşçileri Sendikaları Birliği'nin başkan vekili Rosario Piétrarolanın; sendikacı önderler Humberto Rodriguez Julio Quinteros, Alberto Alteor'un; Latin Amerikalı tanınmış bilim adamı José Massera'nın ve daha birçok demokratikçe kötüleşiyor. Bu durum, Uruguay'da en temel insan hakların, demokratik ve sendikal özgürlüklerin açıkça çiğnendiğini kanıtlamaktadır.

Her şeye karşın, Uruguay emekçileri baskıya karşı CNT'nin ve tüm sendikaların serbestçe çalışmasını, sendikacı önder ve militanların serbest bırakılmasını terörün son bulması ve ülkede demokratik ve sendikal özgürlüklerin tanınması için kararlı bir mücadele vermektedirler.

SÖMÜRÜ DÜZENİNİN GETİRDİĞİ PAHALILIK, BASKI VE ZULÜM! İTALYA

CGIL - CISL - UIL Konfederasyonlarına üye metalürji örgütlerinin birleşik Federasyonu'nun verdiği bilgilere göre, metalürji iş kolunda işsizlik tehlikesi hızla büyümektedir. Bunalım içinde bulunan veya kapanma durumunda olan işyerlerinin delegelerini biraraya getiren bir toplantıda, 132.000 emekçinin çalıştığı 170 işyeri üretimi kesin olarak durdurma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

170 işyerinin, 90 bin işçiyi kapsayan 120'si bunalımın en yoğun olduğu "Midi" bölgesidir.

Buhrandan en çok etkilenen sanayi sektörleri metalürji ile otomobil, elektromekanik ve elektroniktir.

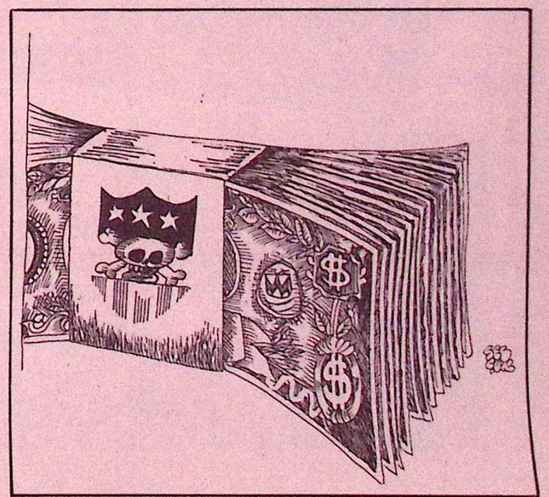

İSTANBUL'DA EK PROTOKOL YAPILDI

İŞYERİ TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNE EK PROTOKOL

İstanbul Belediyesi ile Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikasının (Genel-İş) 2.11.1974 tarihinde imzalayıp, fesh edilmemesi nedeni ile bir yıl daha uzayarak 28.2.1977 tarihinde sona erecek olan işyeri sözleşmesine tarafları aşağıdaki hususlarda mutabık kalarak sözleşme hükmünde olmak ve sözleşmenin tamamlayıcısı niteliğinde kabul edilmek suretiyle iş bu ek protokolu imzalamışlardır.

1. Türkiye Genel Hizmetler İşçileri (Genel-İş) Sendikası üyelerine 1.3.1976 tarihinden geçerli olmak üzere, günde, neyyanen (45) tl. ücret zammı yapılmıştır.

2. Türkiye Genel Hizmetler İşçileri (Genel-İş) Sendikası üyelerinin almakta oldukları günde 10 Tl.'ı yemek bedeli 1.3.1976 tarihinden geçerli olmak üzere 5 Tl. yükseltilmiştir.

3. İşbu protokolun imzasından sonra işe girerek Genel -İş Sendikasına üye olanlara da yürürlükteki işyeri toplu iş sözleşmesindeki esaslar dahilinde bir ve iki nolu maddelerde zikredilen zam ve yemek bedeli uygulanacaktır.

4. Bu protokolle sağlanmış bulunan ücret zammı ve yemek bedeli farkları 31.12.1976 tarihine kadar işverence ödenmiş olacaktır.

5. İşyeri sözleşmesinin ve onun tamamlayıcısı olan bu protokolun yürürlükte olduğu 1.3.1976 ile 1.3.1977 tarihleri arasında, Genel-İş Sendikasının işkolu yetkisi alıp toplu sözleşmesi yapması halinde, Sendika bu protokol ile sağlanan haklar hususunda bu müddet için başka herhangi bir talepde bulunmayacaktır.

6. Mer'i işyeri toplu iş sözleşmesinin 31 nci maddesinin 2 nci bendinin, itfaiye işçisinin çalışma saatlerine ilişkin (c) fıkrasının 1.nci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İtfaiye personelinin (işçilerinin) çalışma saatleri 24 saat görevde kalmak ve 48 saat dinlenme şeklinde uygulanır". 30.6.1976

İŞVEREN TARAFI

Ahmet İsvan
İstanbul Belediye Başkanı

SENDİKA TARAFI

Kemal Türkler
Disk Genel Başkanı

Abdullah Baştürk
Genel-İş Genel Başkanı

Yunus Kara

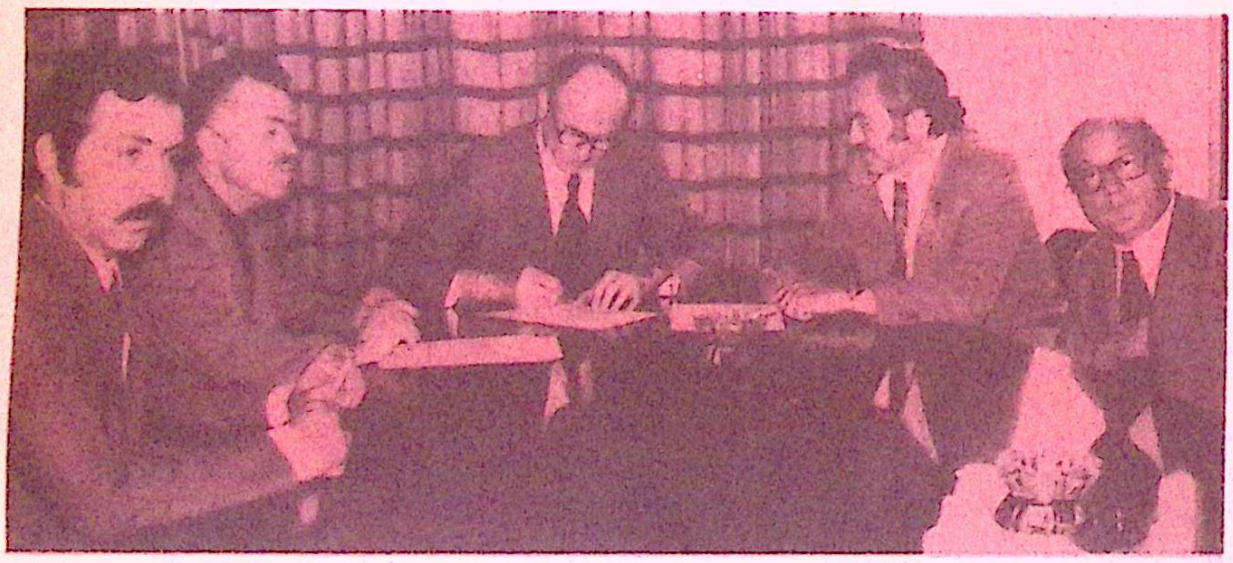

Onbinden fazla işçiye yeni haklar sağlayan protokol taraflarca imzalanırken.

İstanbul Belediyesinde çalışan 11.500 işçi yeni haklara kavuştu. 2.11.1974 tarihinde imzalanan işyeri sözleşmesine ek olarak 30 Haziran günü İstanbul'da protokol imzalandı.

Saat 9.30 da başlayan görüşmeler 14 dakika sürdü. İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan'ın makamında yapılan görüşmelere sendikamız adına DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER, Genel - İş Sendikası Başkanı Abdullah BAŞTÜRK, Tekstil Sendikası'ndan Yunus KARA katılmışlardır.

Bu ek protokol ile İstanbul Belediyesi işyerlerinde çalışanlara 1.3.1976 dan geçerli olarak 28.2.1977'ye kadar günde seyyanen (45) TL. ücret zammı sağlanmıştır. 10 TL. olan yemek bedeli de 15 TL.'ye yükseltilmiştir. Ayrıca itfaiye işçisinin çalışma koşulları yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre 24 saat çalışıp 48 saat dinleneceklerdir.

Yapılan bu başarılı protokol İstanbul Belediyesinde çalışan onbinden fazla işçinin çektiği acıları ortadan kaldırmıştır. MC iktidarının uyguladığı baskı zinciri kırılmış oldu. Sarı sendikaların MC ile işbirliği yaparak çoğunlukta olduğumuz işkolunda işkolu sözleşmesi yetkimizi oyalaması İstanbul'da çalışan onbinden fazla işçiyi tedirgin etmişti. MC ve Türk - İş'in bu işçi düşmanı tavırı, işçi sınıfının bilinçli, örgütlü, sınıfının uğraşısını veren DİSK Genel - İş tarafından bir kez daha bozuldu.

Bu protokol'ün getirdiği yeni ve üstün haklar, ancak Genel - İş üyelerine uygulanacaktır. İşçi sınıfının bazı kişilerce sarı kuruluşlar tarafından kişisel çıkarlarına araç edilmesini önlemek amacıyla Genel - İş üyesi olmayan diğer işçi arkadaşlarımızın en kısa dönemde kendilerinin öz kuruluşu olan DİSK Genel - İş'e üye olmaları halinde bu ileri haklardan yararlanacaklardır.

Amacımız işçi sınıfının bütünleşerek tek güç olarak işçi sınıfı düşmanı sarı kuruluşlar ve işbirliği yaptığı sermayeye karşı bilinçli mücadelemizi vermektir. Bu nedenle ek protokola konan 3. Madde ile diğer işçi arkadaşlarımızın bütünleşerek tek devrimci örgütte toplanmaları için bu haklardan yararlanmaları sağlanmıştır. Bu nedenle işçi arkadaşlarımızın sendikamız şubelerine başvurarak kayıt olmaları gereklidir.

Sendikamız adına DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER Genel - İş Genel Başkanı Abdullah BAŞTÜRK, Tekstil Sendikası Başkanı Yardımcısı Yunus KARA imzalanan bu protokola işveren olarak da Belediye Başkanı Ahmet İSVAN imzalamıştır.

Bu imzalanan protokol ile MC ve onun yandaşı olan sarı kuruluşların oyunları devrimci gücümüz karşısında bir kez daha bozuldu.

YAŞASIN İŞÇİ SINIFININ DEVRİMCİ BİRLİĞİ.
YAŞASIN GENEL - İŞ.
YAŞASIN DİSK.

TÜSTAV